

Bestuursrapportage 2015

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Managementsamenvatting en Besluit	4
2.1	Voortgang programma's	4
2.2	Verwacht resultaat over 2015	5
2.3	Actualisering van de exploitatie	6
2.4	Actualisering investeringen	7
	Gevraagd VV-besluit:	8
3	Rapportage per programma.....	9
3.1	Schoon water	9
3.1.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	9
3.1.2	Financiën 2015	10
3.1.3	Risicomanagement	12
3.2	Voldoende water.....	14
3.2.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	14
3.2.2	Financiën 2015	14
3.2.3	Risicomanagement	18
3.3	Stevige dijken	19
3.3.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	19
3.3.2	Financiën 2015	19
3.3.3	Risicomanagement	22
3.4	Gezuiverd afvalwater	23
3.4.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	23
3.4.2	Financiën 2015	24
3.4.3	Risicomanagement	27
3.5	Instrumenten	29
3.5.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	29
3.5.2	Financiën 2015	30
3.5.3	Risicomanagement	31
3.6	Organisatie	32
3.6.1	Stand van zaken prestatie-indicatoren	32
3.6.2	Financiën 2015	34
3.6.3	Risicomanagement	37
3.7	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	39
3.7.1	Financiën 2015	39
4	Paragrafen	43
4.1	Financiering	43
4.2	Verbonden partijen	44
	Bijlage I Overzicht kosten herhuisvesting	46
	Bijlage II Overzicht kosten externe inhuur	47
	Bijlage III Verzamelkredieten IP en IK op projectniveau	48

Bijlage IV Buitengewoon onderhoud	49
Bijlage V Overzicht verloop belastingen 2015	51

1 Inleiding

De bestuursrapportage (Burap) 2015 is een onderdeel van de Planning- en Controlcyclus (P&C) 2015.

In deze Burap wordt op peildatum 30 juni 2015 per programmaliijn gerapporteerd over de afwijkingen op de realisatie van de programmadoelen en resultaten. Van de prestatie-indicatoren wordt de stand van zaken weergegeven. Eveneens wordt per programmaliijn gerapporteerd over de afwijkingen van de investeringen. Op het niveau van investeringsprojecten worden zo nodig voorstellen gedaan tot bijstelling van het investeringsplan en/of het investeringskrediet. Ook worden de wijzigingen in de risico's ten opzichte van de programmabegroting 2015 en het jaarverslag 2014 gepresenteerd. De Burap geeft naar de situatie per 30 juni 2015 een prognose van het verwachte exploitatieresultaat over 2015.

2 Managementsamenvatting en Besluit

2.1 Voortgang programma's

De afwijkingen op de resultaten voor 2015 worden, indien van toepassing, per programma(lijn) toegelicht op de gevolgen in geld, tijd, risico en beheersmaatregelen. In de programma's wordt de stand van zaken betreffende de prestatie-indicatoren gegeven. Hieronder wordt een samenvatting van de stand van zaken per programma gegeven.

Schoon water

De waterkwaliteitsrapportage 2014 laat zien dat de prestatie-indicatoren van 2015 voor de chemische waterkwaliteit waarschijnlijk zullen worden gehaald als tussendoel op weg naar de norm voor 2027. Ook voor de overige programmaliijnen geldt dat de prestatie-indicatoren gehandhaafd blijven of, in het geval van natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en natte ecologische zones, voorliggen op schema. Voor 2015 staat de aanleg van 7,7 hectare gepland, volgens de huidige planning wordt echter 9,2 hectare gerealiseerd.

Op programmaniveau zijn er geen wijzigingen in de exploitatie. Wel zijn er enkele beperkte bijstellingen van de directe kosten binnen de verschillende programmaliijnen. Het volume van de geprogrammeerde investeringen daalt licht als gevolg van een vertraging bij het oplossen van twee lokale knelpunten in Delft.

Voldoende water

Voor de prestatie-indicatoren geldt dat alle voorgenomen streefwaarden voor de planperiode op schema lopen.

Op basis van een actueel beheerplan is in deze Burap een mutatie verwerkt met betrekking tot de Voorziening onderhoud watergangen. De jaarlijkse storting kan lager worden. Voor de jaarschijf 2015 blijft het investeringsvolume nagenoeg ongewijzigd. Er treedt een verschuiving op tussen de programmaliijnen. De achterliggende oorzaken van deze verschuiving worden bij het programma nader toegelicht.

Stevige dijken

Vanwege een MER/beoordeling zal de uitvoering van de laatste 50 meter in het traject Spuihaven te Schiedam doorschuiven naar 2016. Dit betekent dat in 2015 99,9% van de primaire waterkering op orde is (streefwaarde was 100%).

De planning dat in 2015 de volledige 34 kilometer risicovolle regionale waterkeringen (100%) op orde zal zijn is (op 50 meter na) gehaald.

Binnen de exploitatie is een belangrijke mutatie het verlies van ingelegd kapitaal doordat Delfland uit de GR Grondwateronttrekking Delft Noord treedt.

Het verwachte investeringsvolume voor 2015 neemt licht af, voornamelijk als gevolg van het noodgedwongen doorschuiven van werkzaamheden naar 2016.

Gezuiverd afvalwater

Aan de wettelijk verplichtingen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater wordt voor 100% voldaan. Hierbij is de beschikbaarheid van zowel het transportsysteem als de zuivering 99,9%.

Op de jaarlijkse dienstverleningsvergoeding van de PPS kan een structurele bezuiniging worden doorgevoerd van € 1,9 miljoen. De oorzaak hiervan is dat, als gevolg van een lagere

rentestand, in 2014 de realisatie van de indices (indexcijfers) zich gunstiger hebben ontwikkeld dan was voorzien.

De vergoeding wordt mede bepaald door de werkelijke prestaties van Delfluent en het verloop van een aantal indices. Het risico is dat de definitieve indices hoger of lager uitvallen dan voorzien. Dit betekent dat de bijstelling ook kan leiden tot een overschrijding van de begroting. Delfland beoordeelt en maakt periodiek melding van dit risico aan de hand van de voortgang van de prestaties, de werkelijke ontwikkeling van de indexcijfers en de bijgestelde prognoses van Delfluent.

De voorbereidingen worden getroffen om te kijken welke aspecten meegenomen moeten worden in de uit te voeren studies naar de wijze waarop de ketens voor water, energie en grondstoffen worden gesloten. Voorbeeldprojecten waarbij nu al gekeken wordt naar het sluiten van de keten zijn de waterharmonica, de zoetwaterfabriek, de warmterivier, fosfaat terugwinning uit as van het verbrande zuiverings-slib, en het verkennen van het toepassen van het nieuwe Nereda zuiveringsconcept op de AWZI Harnaschpolder.

De voorbereiding pilot zoetwaterfabriek AWZI de Groote Lucht is in volle gang. Naar verwachting wordt de installatie dit jaar geïnstalleerd, waarna in 2016 gestart kan worden met het onderzoek.

Instrumenten

De doelrealisatie voor de planperiode loopt in grote lijnen op schema. Daarbij is het volgende op te merken.

Of het geplande percentage uitvoeringsprogramma's dat actueel is (100%) wordt gehaald, is afhankelijk van een gemeente. De betreffende gemeente zal daartoe het initiatief nemen. Financieel zijn er geen grote mutaties.

Organisatie

De voorgenomen doelrealisatie ligt op schema.

Voor wat betreft de samenwerking met buurwaterschappen wordt met Rijnland opgetrokken voor de gezamenlijke inkoop (aanbestedingskalender). De samenwerking op het vlak van I&A met Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard (zaaksysteem) loopt uiteen in verband met een verschillend implementatietempo. Delfland ligt vóórop. Voor samenwerking op het gebied van een nieuw financieel systeem beoordeelt Delfland in 2016 of aansluiting bij Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard alsnog gewenst is. De samenwerking op het gebied van vastgoed is stilgelegd. Wat betreft de samenwerking van de archiefinspectie doet de Inspecteur van Rijnland ook de wettelijke inspectie bij Delfland.

Op het vlak van kwaliteitsverbetering bedrijfsvoering moet voor Financiën en P&O nog borging plaatsvinden. Er wordt gewerkt aan de benodigde plannen en maatregelen.

In kwantiteit wordt voorzien door middel van de zogenaamde flexibele schil: het budget voor inhuur wordt overschreden, maar wel binnen de kaders van de totale personeelsbegroting.

De oude investeringsraming voor de huisvesting is gecorrigeerd op grond van de besluitvorming in de VV van 4 juli 2015: de maximale investering voor de huisvesting bedraagt € 18,8 miljoen. In 2015 zal daarvan circa € 1,1 miljoen worden uitgegeven. De rest van het totale bedrag zal voor 2016 en 2017 in de meerjarenbegroting worden opgenomen. De tijdelijke huisvesting vanaf november 2015 leidt nog dit jaar tot kosten voor noodzakelijke aanpassing, inrichting en huurkosten voor 2 maanden. Deze kosten komen ten laste van de reserve Tijdelijke Huisvesting. Ook worden kosten gemaakt voor de ICT-voorzieningen. Deze worden gecompenseerd door afnemende facilitaire kosten.

Uitvoering wordt gegeven aan het VV-besluit om de kosten van de afgelopen verkiezingen volledig ten laste te brengen van de exploitatie in het jaar 2015.

2.2 Verwacht resultaat over 2015

Exploitatieresultaat 2015

In de begroting 2015 was een voordelig exploitatieresultaat van € 7,2 miljoen voorzien. Als de invulling van de bezuinigingen uit het coalitieakkoord buiten beschouwing wordt gelaten wordt een exploitatieresultaat voorzien van € 7,0 miljoen. Het verschil wordt vooral verklaard door per saldo € 2,5 miljoen incidentele hogere kosten voornamelijk omdat de kosten van de

verkiezingen ten laste van de exploitatie worden gebracht. Hiertegenover staat een structurele besparing van € 2,3 miljoen. De incidentele hogere kosten bedragen circa 1,1% van het begrotingstotaal.

Invulling bezuinigingstaakstelling coalitieakkoord

Naast het verwachte exploitatieresultaat, zoals hierboven weergegeven, is naar aanleiding van het coalitieakkoord bekeken hoe in 2015 invulling kan worden gegeven aan de hierin genoemde bezuiniging van structureel € 5,5 miljoen. Voor invulling van deze bezuiniging zijn de volgende posten gevonden: hogere belastingopbrengsten van € 2,8 miljoen, een verlaging van de kapitaallasten van € 1,6 miljoen en de vrijval van het jaarlijks renteresultaat van € 1,0 miljoen. Door invulling te geven aan de taakstelling zoals opgenomen in het coalitieakkoord wordt het verwachte voordelige exploitatiesaldo na deze bestuursrapportage € 12,5 miljoen, zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Verloop verwacht resultaat 2014

P&C product (bedragen * € 1.000)	Verwacht resultaat 2015	Voordelig/ Nadelig
Verwacht resultaat oorspronkelijke begroting 2015	7.242	Voordelig
Bijstellingen Burap (peildatum 30 juni 2015)	5.238	Voordelig
Verwacht resultaat na Burap 2015	12.480	Voordelig

2.3 Actualisering van de exploitatie

Actualisering begroting 2015

Tabel 2 geeft een overzicht per programma van de mutaties uit deze Burap en het verwachte exploitatieresultaat over 2015 na verwerking van deze mutaties.

Tabel 2: Overzicht begroting per programma na Burap

(bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting			Mutaties Burap			Verwacht resultaat 2015 na Burap		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma									
A – Schoon water	4.571	274	-4.298	-1	0	1	4.570	274	-4.297
B – Voldoende water	34.477	1.366	-33.111	-587	173	760	33.891	1.539	-32.352
C – Stevige dijken	11.568	148	-11.420	1.477	153	-1.324	13.045	301	-12.745
D – Gezuiverd afvalwater	125.375	21.168	-104.207	-1.953	-95	1.858	123.422	21.073	-102.349
E – Instrumenten	9.963	168	-9.795	-22	0	22	9.941	168	-9.772
F – Organisatie	35.753	6.736	-29.016	2.609	176	-2.432	38.361	6.913	-31.449
G - Alg.dekkingsmiddelen en onvoorzien	12.442	209.797	197.356	-3.533	2.820	6.353	8.908	212.617	203.709
<i>Totaal resultaat voor bestemming</i>	<i>234.149</i>	<i>239.658</i>	<i>5.508</i>	<i>-2.011</i>	<i>3.227</i>	<i>5.238</i>	<i>232.139</i>	<i>242.885</i>	<i>10.746</i>
<i>Mutatie reserve</i>									
G - Alg.dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	1.734	1.734	0	0	0	0	1.734	1.734
<i>Totaal resultaat na bestemming</i>	<i>234.149</i>	<i>241.392</i>	<i>7.242</i>	<i>-2.011</i>	<i>3.227</i>	<i>5.238</i>	<i>232.139</i>	<i>244.619</i>	<i>12.480</i>

In tabel 3 zijn de grootste bijstellingen (€ 100.000 en meer) van de Burap benoemd.

Tabel 3: Belangrijkste oorzaken bijstelling resultaat

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Bedrag	Voordelig / nadelig	Programma
Bezuinigingsopdracht 2015 coalitieakkoord			
Belastingopbrengst watersysteem-/zuiveringsheffing	-2.800	Voordelig	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien
Actualiseren kapitaallasten	-1.600	Voordelig	Alle programma's
Vrijval renteresultaat	-1.000	Voordelig	Financiering
Totaal bezuinigingsopdracht 2015 coalitieakkoord	-5.400	Voordelig	
Overige bezuinigingen 2015			
Vrijval onvoorziene uitgaven	-250	Voordelig	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien
Vrijval indexering goederen en diensten	-600	Voordelig	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien
Besparing PPS contract (indices)	-1.900	Voordelig	Gezuiverd afvalwater
Totaal overige bezuinigingen 2015	-2.750	Voordelig	
Overige mutaties 2015			
Afronding investeringsprojecten (kosten nazorg)	1.300	Nadelig	Alle programma's
Kosten verkiezingen (bijdrage waterschappen)	1.700	Nadelig	Organisatie
Kosten verkiezingen (eigen kosten)	650	Nadelig	Organisatie
Dienstverleningsvergoeding RBG 2014	-300	Voordelig	Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien
GR Grondwateronttrekking Delft Noord	1.000	Nadelig	Stevige dijken
Advieskosten Zoetwaterfabriek al bij investering	-150	Voordelig	Gezuiverd afvalwater
ICT kosten i.v.m. tijdelijke huisvesting	300	Nadelig	Organisatie
Onderhoud gebouwen, vervoersmiddelen e.a.	-300	Voordelig	Organisatie
ICT kosten overig	250	Nadelig	Organisatie
Verkoop gronden	-150	Voordelig	Organisatie
Rijksheffing	-200	Voordelig	Gezuiverd afvalwater
Perceptiekosten GOAW Rotterdam-west	100	Nadelig	Gezuiverd afvalwater
Opbrengst GOAW HHSK en Rijnland	100	Nadelig	Gezuiverd afvalwater
Beheerplan onderhoud watergangen	-600	Voordelig	Schoon water (-50) / Voldoende water (-550)
Kosten slibverwerking	100	Nadelig	Gezuiverd afvalwater
Reparatie overstortbakken voorbezinktanks	150	Nadelig	Gezuiverd afvalwater
Defecten keersluis Maassluis	100	Nadelig	Stevige dijken
Diverse overige effecten en afronding	362	Nadelig	Alle programma's
Stelpost direct beïnvloedbare kosten	-1.500	Voordelig	Alle programma's
Totaal overige mutaties 2015	2.912	Nadelig	
Totaal	-5.238	Voordelig	

In het Coalitieakkoord 2015-2019 is een cumulatieve structurele bezuiniging opgenomen van € 10 miljoen, te realiseren in de jaren 2015 (€ 5,5 miljoen), 2016 (€ 2,0 miljoen) en 2017 (€ 2,5 miljoen). Zoals blijkt uit tabel 3 is de structurele bezuinigingsopdracht 2015 gehaald.

2.4 Actualisering investeringen

De verwachting is dat in 2015 een investeringsvolume van € 42,6 miljoen wordt gerealiseerd. Dit is € 15,7 miljoen lager dan bij de begroting 2015 is voorzien. Belangrijkste oorzaken zijn de besluitvorming rond de herhuisvesting en de uitstel van de grondaankoop voor een zoetwaterfabriek bij de AWZI Nieuwe Waterweg. De afwijkingen ten opzichte van de begroting worden in de afzonderlijke programma's toegelicht.

In tabel 4 zijn op programmaniveau de verschillen zichtbaar van het oorspronkelijke investeringsvolume uit de begroting 2015 en de verwachte realisatie voor 2015.

Tabel 4: Verloop investeringen per programma

Investerings per programma (bedragen * € 1 miljoen)	Geprogrammeerde investeringen begroting 2015	Geraamde investeringen Burap
Schoon water	3,6	3,4
Voldoende water	16,2	16,3
Stevige dijken	20,5	19,9
Gezuiverd afvalwater	2,2	1,1
Instrumenten	0,1	0,1
Organisatie (huisvesting)	12,0	1,1
Organisatie (overig)	3,7	0,7
Totaal	58,3	42,6

Naast een actualisatie van de verwachte investeringsuitgaven voor 2015 zijn in deze Burap ook enkele lopende investeringsprojecten geactualiseerd. Het gaat hierbij om aanvragen of mutaties van een specifiek investeringsplan (IP) en/of het beschikbaar stellen van een investeringskrediet (IK).

Tabel 5 geeft een totaaloverzicht per programma van de bijgestelde investeringsplannen en investeringskredieten. Deze bijstellingen worden in de afzonderlijke programma's toegelicht. In bijlage III is een overzicht van de bijstellingen van het IP en het IK op projectniveau opgenomen.

Tabel 5: Mutatie investeringsplannen en beschikbaar gesteld krediet

Programma (bedragen in €)	IP bij begroting	IK bij begroting	Mutatie IP	Mutatie IK	IP bij Burap	IK bij Burap
Schoon water	425.000	413.000	0	12.000	425.000	425.000
Voldoende water	10.135.000	5.018.000	456.000	742.000	10.591.000	5.760.000
Stevige dijken	1.275.000	1.256.000	0	4.000	1.275.000	1.260.000
Gezuiverd afvalwater	0	0	242.000	242.000	242.000	242.000
Organisatie	1.000.000	1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0	0
Totaal	12.835.000	7.687.000	-302.000	0	12.533.000	7.687.000

Gevraagd VV-besluit:

1. De bestuursrapportage over 2015 vast te stellen.
2. Het verwachte exploitatieresultaat over 2015 bij te stellen van € 7.242.000 voordelig naar € 12.480.000 voordelig, zoals weergegeven in tabel 2.
3. De totale raming van de verwachte investeringsuitgaven over 2015 conform tabel 4 bij te stellen van € 58,3 miljoen naar € 42,6 miljoen.
4. Met betrekking tot het verzamelkrediet investeringen de investeringsplannen en – kredieten te wijzigen conform bijlage III.

3 Rapportage per programma

3.1 Schoon water

Binnen het programma Schoon water is een onderscheid gemaakt in de volgende vijf programmalijnen:

- Chemische waterkwaliteit
- Ecologische waterkwaliteit
- Vismigratie
- Zwemwateren
- Lokale knelpunten

3.1.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Chemische waterkwaliteit

De Waterkwaliteitsrapportage 2014 laat zien dat de stikstof- en fosfaatconcentraties, volgens de langjarige ontwikkeling, aan het afnemen zijn. Datzelfde geldt voor de bestrijdingsmiddelen. Voor 2015 zijn er weliswaar nog geen gegevens beschikbaar maar de verwachting is dat de prestatie-indicatoren voor 2015 waarschijnlijk worden gehaald, met uitzondering van een lichte afwijking voor het stikstofgehalte in de Oostboezem. De waterkwaliteit voldoet echter nog niet aan de normen. Met name de emissies vanuit de glastuinbouw vormen een belangrijk aandachtspunt.

Om uiteindelijk aan de norm te voldoen, zet Delfland in op:

- Gebiedsgericht meten;
- Bewustwording;
- Doorspoelen.

Met gebiedsgericht meten (positieve handhaving) wordt ingezet op het aangesloten houden van glastuinbouwbedrijven op de riolering, het voorkomen en bestrijden van lozingen en samenwerking met gebiedspartijen voor verbetermaatregelen van de waterkwaliteit. Het gebiedsgericht meten is dit jaar begonnen in de Oranjepolder (gemeente Westland), andere polders zoals de Woudse droogmakerij (gemeente Midden Delfland), de Bosch- en Dorppolder (gemeente Westland) en de Zuidpolder van Delfgauw (gemeente Pijnacker-Nootdorp), volgden.

De ondernemersavonden kennen een goede opkomst en levendige interactie. Dit illustreert dat het gebiedsgericht meten in sterke mate bijdraagt aan de bewustwording bij tuinders. Om tot een blijvende mentaliteitsverandering bij individuele tuinders te komen communiceert Delfland actief over de actuele waterkwaliteit (waterkwaliteitsrapportage).

Sinds april 2015 wordt de boezem voor een periode van drie maanden (het groeiseizoen) doorgespoeld. Voortbordurend op de resultaten uit 2014 is in 2015 ingezet op het verbeteren van ecologische randvoorwaarden (doorzicht). Uit de eerste resultaten voor dit jaar lijkt deze maatregel het gewenste effect te hebben, namelijk een vergroting van het doorzicht. Tevens lijken de gehalten aan meststoffen het verlaagde niveau van 2014 vast te houden. Eind 2015 volgt een evaluatie van deze maatregel en wordt gekeken of het doorspoelen onderdeel wordt van het reguliere peilbeheer.

Ecologische waterkwaliteit

Delfland ligt op koers om eind 2015 de aan haar toebedeelde KRW-resultaatsverplichte maatregelen van het 1e stroomgebiedsbeheerplan gerealiseerd te hebben binnen de financiële kaders van het SGBP-1. Grotere integrale projecten zoals de Poelzone (Westland) en het alternatief afvoertracé Pijnackerse Vaart naderen hun voltooiing, maar ook kleinere ecologische projecten zoals de vispaaiplaats Wennenjessloot (Den Haag) en de natuurvriendelijke oever Buijs Ballotstraat (Westland) liggen vooralsnog op schema om dit jaar gereed te zijn.

Uiteindelijk zal daarmee eind 2015 9,2 ha gerealiseerd worden ten opzichte van de 7,7 ha die was voorzien. Daarmee wordt tegelijk ook een grotere bijdrage geleverd aan de opgave voor het 2de stroomgebiedsbeheerplan (2,7 ha t.o.v. 1,2 ha begroot).

Conform het beheerplan is het jaarlijkse onderhoud aan natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en natte ecologische zones op dit moment in uitvoering.

Vismigratie

De prestatie-indicator van vier vismigratieknelpunten zal naar verwachting dit jaar behaald worden. Uiteindelijk zullen daarmee eind 2015 18 vismigratieknelpunten vanaf 2010 zijn opgelost. Dat is één minder dan aan het begin van het jaar was aangenomen. De reden hiervoor is dat de aanpak van vismigratieknelpunten steeds vaker meeloopt met het gemaalrenovatieprogramma, waardoor een vertraging bij de renovatie van de gemalen Schieveen automatisch ook leidt tot een vertraging van de aanpak van het vismigratieknelpunt. Zie hiervoor de rapportage bij het programma Voldoende water. Omdat vorig jaar de oplossing van één vismigratieknelpunt is doorgeschoven naar 2015, blijft het totaal van het aantal opgeloste vismigratieknelpunten in 2015 op vier.

Zwemwater

Het zwemseizoen loopt van 1 mei tot 1 oktober. De prestatie-indicatoren zijn gebaseerd op waterkwaliteitsmetingen gedurende deze hele periode. Op jaarbasis mag op de primaire zwemwaterlocaties maximaal 18 weken een negatief zwemadvies worden afgegeven met betrekking tot blauwalgen. Tot en met juni 2015 is er nog geen negatief zwemadvies afgegeven voor de prioritaire zwemwaterlocaties.

De tweede prestatie-indicator voor zwemwater is dat in 2015 op 17 zwemwateren minimaal de toetswaarde "aanvaardbaar" wordt gescoord voor bacteriële verontreiniging. Deze toetswaarde is een gemiddelde over 4 jaar en wordt vastgesteld na afloop van de metingen in oktober.

Op één locatie (waterspeeltuin Korftlaan in Delft) zijn dit jaar overschrijdingen voor bacteriële verontreinigingen gemeld. Het risico bestaat dat hierdoor de prestatie-indicator voor bacteriële verontreinigingen niet wordt gehaald. Naar aanleiding van het optreden van bacteriële problemen is door middel van DNA-onderzoek actief gezocht naar de herkomst van de verontreiniging en zijn passende verbetermaatregelen genomen.

Aangezien voor beide indicatoren geldt dat pas na het zwemseizoen kan worden gerapporteerd, worden deze prestatie-indicatoren meegenomen in de jaarrekening.

Lokale knelpunten

Zoals in de begroting 2015 is opgenomen worden in 2015 naar verwachting alle zes maatregelen uit de 4de ronde lokale knelpunten (2014) opgelost. Daarnaast worden ook nog vier maatregelen uit de vorige rondes opgelost, zodat het totaal in 2015 op tien uitkomt.

3.1.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmaliijn

Programma Schoon water per programmaliijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmaliijn</i>			
Chemische waterkwaliteit	2.118	-40	2.078
Ecologische waterkwaliteit	634	509	1.143
Vismigratie	340	75	415
Zwemwateren	943	-545	398
Lokale knelpunten	262	0	262
Saldo programma	4.298	-1	4.297

Per kosten-/opbrengstsoort

Programma Schoon water (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	1.905	-105	1.800
Toegerekende salarissen	1.412	0	1.412
Rente en afschrijving	1.254	104	1.358
Totaal lasten	4.571	-1	4.570
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	274	0	274
Totaal baten	274	0	274
Netto lasten programma	4.298	-1	4.297

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Schoon water de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Schoon water (bedragen * € 1.000)	Chemische waterkwaliteit	Ecologische waterkwaliteit	Vismigratie	Zwem- wateren	Lokale knelpunten	Totaal
<i>Directe kosten</i>						
Afrekening Aquon	-40					-40
Voorziening onderhoud watergangen		-50				-50
Overige bijstellingen				-15		-15
Totaal directe kosten	-40	-50		-15		-105
<i>Kapitaallasten</i>						
		559	75	-530		104
<i>Directe opbrengsten</i>						
Totaal	-40	509	75	-545		-1

Chemische waterkwaliteit

De afrekening 2014 van Aquon is gunstig uitgevallen. Er werd rekening gehouden met een hogere bijdrage van Delfland. Het budget van 2015 kan met € 40.000 naar beneden worden bijgesteld.

Ecologische waterkwaliteit

Ten gevolge van het optimaliseren van het onderhoudsprogramma en een scherpere aanbesteding, is er minder geld nodig voor onderhoud. De jaarlijkse toevoeging vanuit het programma Schoon water aan de voorziening onderhoud watergangen kan daarom met € 50.000 naar beneden worden bijgesteld.

Zwemwateren

Deze mutaties betreffen enkele kleine bijstellingen van budgetten.

Kapitaallasten

Tussen de programmalijnen *Ecologische waterkwaliteit* en *Zwemwateren* heeft een verschuiving plaatsgevonden. De actualisering van de kapitaallasten leidt tot een verhoging van in totaal € 104.000.

Kosten nazorg investeringsprojecten

De kosten van nazorg van investeringsprojecten (directe kosten en uren) worden geleidelijk gedurende het jaar verantwoord op dit programma.

De raming van de kosten van nazorg van in totaal € 1.275.000 is als stelpost in het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien verantwoord.

Investerings:

Programma Schoon water (bedragen * € 1.000)	Geraamde investerings oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investerings Burap
<i>Programmaliijn</i>		
Chemische waterkwaliteit	0	0
Ecologische waterkwaliteit	1.300	1.600
Vismigratie	1.200	1.100
Zwemwateren	200	200
Lokale knelpunten	900	500
Saldo programma	3.600	3.400

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Ten gevolge van het doorschuiven van een activiteit uit 2014 (vispaaiplaats Oranjevuitenpolder) zullen de uitgaven in 2015 voor ecologie waarschijnlijk € 300.000 hoger zijn dan begroot. De totale uitgaven voor de investeringen vallen voor dit programma in 2015 naar verwachting iets lager uit dan bij de begroting was aangenomen. De verklaring hiervoor is voor het overgrote deel toe te schrijven aan de vertraging bij het oplossen van twee lokale knelpunten in Delft. Vanwege de financiële situatie bij de gemeente vragen de brongerichte maatregelen, die voor rekening van de gemeente komen, meer tijd voor analyse en besluitvorming.

Bijstelling investeringsplan (IP) en –krediet (IK)

Naam project	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
Vispassage Bergboezem Berkel (701795)	425.000	413.000	0	12.000	425.000	425.000
Totaal	425.000	413.000	0	12.000	425.000	425.000

Toelichting

701795 Vispassage Bergboezem Berkel

Gezien de complexe realisatie van deze vispassage, ook gezien de gecombineerde aanleg met het gemaal Bergboezem Berkel, is er voor begeleiding en toezicht meer tijd nodig dan was voorzien.

3.1.3 Risicomanagement

Chemische waterkwaliteit

Natuurlijke factoren en processen (waaronder regenval en temperatuur) en menselijk handelen (antropogene bronnen) spelen een rol bij het behalen van de prestatie-indicatoren. In 2015 wordt het watersysteem weer extra doorgespoeld. Vanwege de kortere doorspoelperiode bestaat de mogelijkheid dat de beoogde chemische waterkwaliteit niet gehaald wordt.

De beheermaatregel bij het achterblijven van de gewenste chemische waterkwaliteit is monitoring van de kwaliteitsontwikkeling en een aanpassing van het doorspoelregime voor 2016.

Ecologische waterkwaliteit en Lokale knelpunten

De voortgang in de projecten is in sterke mate afhankelijk van steun en medewerking van de gebiedspartners. In een aantal gevallen is inmiddels gebleken dat het verkrijgen van draagvlak meer tijd en aandacht vraagt, zoals bijvoorbeeld de lokale knelpunten in de gemeente Delft en de natuurvriendelijke oever bij de Casembrootlaan (Westland). Ook bij een aantal andere, lopende projecten is dit risico nog aanwezig, zoals bij de natuurvriendelijke oever Buijs Ballotstraat. Delfland stuurt hierop door zorgvuldig de gebiedsprocessen te doorlopen en permanent de dialoog met de gebiedspartners te voeren en goed de planning te bewaken.

Zwemwater

Het risico bestaat dat ondanks de genomen maatregelen toch overlast door blauwalgen en bacteriën optreedt. Door de relatief warme winter 2014/2015 en daardoor optredende natuurlijke processen worden er inmiddels in diverse plassen blauwalgen aangetroffen, maar nog niet in zulke concentraties dat een negatief zwemadvies noodzakelijk is.

In de Krabbeplas en Delftse Hout is in 2014 blauwalgenoverlast geweest. In 2015 worden bij oplopende gehalten blauwalgen voor deze belangrijke zwemwateren voorzorgsmaatregelen genomen door het toedienen van waterstofperoxide.

Meer algemeen geldt dat bij bacteriële problemen of blauwalgenoverlast duidelijk wordt gecommuniceerd. Samen met beheerders wordt gezocht naar maatregelen, zoals bijvoorbeeld ook gebeurt bij overlast door ganzen. Bij jaarlijks terugkerende problemen die niet of moeilijk oplosbaar zijn, wordt in overleg met de beheerder/eigenaar en met de provincie besproken of de functie zwemwater voor de betreffende locatie realistisch is, waarna de provincie de afweging maakt of de functie moet worden gehandhaafd.

3.2 Voldoende water

Binnen het programma Voldoende water is een onderscheid gemaakt in de volgende drie programmalijnen:

- Regulier beheer polders en boezem
- Voorkomen wateroverlast polders
- Goede zoetwatervoorziening.

3.2.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Regulier beheer polders en boezem

Het reguliere maaionderhoud 2015 aan de 1.222 km verloopt conform planning en is gestart.

De uitvoering van baggerseizoen 2014-2015, 163 kilometer, is 1 april 2015 afgerond.

De voorbereiding van de baggerseizoenen 2015-2016 en 2016-2017 loopt vertraging op als gevolg van personele problematiek. Deze vertraging wordt beperkt door marginale inhuur.

Het percentage ingeplande onderhoud installaties (2015: 99%) verloopt conform de planning. In de oorspronkelijke begroting 2015 is abusievelijk 90% vermeld.

Momenteel zijn er 3 boezemknelpunten in uitvoering. In 2015 zullen 8 van de 10 boezemknelpunten zijn opgelost.

Op dit moment voldoet 89% van de oppervlaktewaterpeilen aan de vigerende peilbesluiten. 100% van de peilbesluiten is actueel. Dat geen 100% voldoet aan de vigerende peilbesluiten komt voort uit het feit dat er tijd zit tussen het vaststellen van peilbesluiten en het inwerking stellen van nieuwe peilbesluiten.

De prognose voor 2015 van 90% wordt naar verwachting gehaald.

Voorkomen wateroverlast polder

In 2015 leveren we 19 knelpunten op. Dit is 1 meer dan in begroting aangenomen. Dit extra knelpunt komt nog voort uit 2014, waar niet drie (zoals bij begroting aangenomen) maar vier knelpunten niet konden worden afgerond. In het eerste halfjaar van 2015 zijn 11 knelpunten opgeleverd.

Goede zoetwatervoorziening

Het aantal onderzoeken in voorbereiding/uitvoering/gereed afgezet tegen de planning is 100%. Dit is conform de begroting.

3.2.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Voldoende water per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Regulier beheer polders en boezem	22.942	-602	22.339
Voorkomen wateroverlast polder	9.991	-127	9.864
Goede zoetwatervoorziening	179	-30	149
Saldo programma	33.111	-760	32.352

Per kosten-/opbrengstsoort

Programma Voldoende water (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	12.236	-265	11.971
Toegerekende salarissen	5.677	0	5.677
Rente en afschrijving	16.565	-322	16.243
Totaal lasten	34.477	-587	33.891
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	1.366	173	1.539
Totaal baten	1.366	173	1.539
Netto lasten programma	33.111	-760	32.352

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Voldoende water de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Voldoende water (bedragen * € 1.000)	Regulier beheer polders en boezem	Voorkomen wateroverlast polder	Goede zoetwatervoorziening	Totaal
<i>Directe kosten</i>				
Waterakkoorden	-30			-30
Voorziening onderhoud watergang	-550			-550
Tactisch beheer	205			205
Gietwaterbassins		90		90
Afrekening platform zoet water			-30	-30
Vasthoudmaatregel		50		50
<i>Totaal directe kosten</i>	<i>-375</i>	<i>140</i>	<i>-30</i>	<i>-265</i>
<i>Kapitaallasten</i>				
	-54	-267		-322
<i>Directe opbrengsten</i>				
	-173			-173
Totaal	-602	-127	-30	-760

Regulier beheer polders en boezem

De afrekening van de waterakkoorden is minder dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de afrekening over 2014, waarin minder water is aangevoerd dan gemiddeld. De kosten kunnen hierdoor met € 30.000 naar beneden worden bijgesteld. De prognose over 2015 kan nog veranderen indien er sprake zou zijn van langdurige KWA-inzet.

Vooruitlopend op een aanpassing van het beheerplan onderhoud watergangen heeft er een optimalisatieslag van het onderhoudsprogramma plaatsgevonden. Dit levert, evenals een scherpere aanbesteding, een verlaging op van het benodigde onderhoudsbudget. De jaarlijkse toevoeging vanuit het programma Voldoende water aan de voorziening onderhoud watergangen wordt met € 550.000 structureel naar beneden bijgesteld.

In 2014 is binnen Delfland gestart met het uitwerken van het tactisch beheer. Doel ervan is het versterken van het beheer, zodat dit effectiever, integraler en efficiënter kan worden gerealiseerd. Dit traject is één van de initiatieven om het investeringsproces, inclusief beheer, op orde te brengen. In april 2015 is voor dit traject een doorstart gemaakt, die niet in de begroting was opgenomen. De directe kosten voor dit traject worden geschat op € 205.000. Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de Reserve frictie.

De stijging van de directe opbrengsten (per saldo € 173.000) betreft enerzijds de hiervoor genoemde onttrekking uit de Reserve frictie voor het tactisch beheer en anderzijds een correctie voor abusievelijk bij de begroting niet meegenomen uren met betrekking tot de Voorziening onderhoud baggeren.

Voorkomen wateroverlast polders

Voor het project Dynamische inzet gietwaterbassins is een opschaling van één naar tien deelnemende tuinders voorzien. Om dit ICT-technisch op een verantwoorde manier te doen was een langere voorbereiding in 2014 nodig dan eerder werd aangenomen. Dit heeft tot gevolg dat de meeste tuinders in 2015 aansluiten. Hierdoor is het budget in 2014 ten gunste van de algemene middelen gebracht (€ 155.000) en dienen de kosten voor het aansluiten van de tuinders in 2015 in deze Burap te worden opgenomen (€ 90.000). De verwachting is dat het project met een jaar zal worden verlengd. In de begroting 2016 zal een nog nader te bepalen budget worden opgenomen.

Delfland heeft er belang bij dat hemelwater wordt vastgehouden 'in de weg van het water'. Het vermindert de afstroming naar het oppervlaktewater waardoor het watersysteem in kwantitatief opzicht wordt ontlast. Deze alternatieve vasthoudmaatregel is een pilot met een gunstige werking op het watersysteem in geval van hevige regenval. Een voorstel om bij de Burap hiervoor éénmalig een budget van € 50.000 beschikbaar te stellen, wordt voorgelegd aan de verenigde vergadering van 24 september 2015 (Alternatieve vasthoudmaatregel Delft).

Goede zoetwatervoorziening

Het gezamenlijk onderzoek in de regio West-Nederland van het deltaprogramma wordt afgebouwd doordat de focus is komen te liggen op uitvoering van de maatregelen uit de voorkeurstراتيجية zoetwater. De kosten kunnen met € 30.000 naar beneden worden bijgesteld.

Kapitaallasten

De actualisering van de kapitaallasten leidt tot een verlaging van in totaal € 322.000.

Kosten nazorg investeringsprojecten

De kosten van nazorg van investeringsprojecten (directe kosten en uren) worden geleidelijk gedurende het jaar verantwoord op dit programma.

De raming van de kosten van nazorg van in totaal € 1.275.000 is als stelpost in het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien verantwoord.

Investerings:

Programma Voldoende water (bedragen * € 1.000)	Geraamde investerings oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investerings Burap
<i>Programmalijn</i>		
Regulier beheer polders en boezem	9.200	6.200
Voorkomen wateroverlast polder	7.000	10.100
Goede zoetwatervoorziening	0	0
Saldo programma	16.200	16.300

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Regulier beheer polders en boezem

Voor het groot onderhoud van gemalen wordt de uitvoering verwacht in 2016 en 2017. In 2015 vindt voornamelijk de voorbereiding plaats voor het onderhoud van de gemalen. Hierdoor kan het investeringsvolume 2015 met € 0,8 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Het investeringsvolume 2016 zal met € 0,8 miljoen stijgen. Deze verschuiving zal geen invloed hebben op de doelrealisatie.

Het project Gemaal Akkerdijkse polder is vertraagd doordat de onderhandelingen met de grondeigenaren en belanghebbenden langer hebben geduurd dan was aangenomen. Het investeringsvolume voor 2015 kan met € 1 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Het investeringsvolume voor 2016 zal hierdoor een stijging met zich mee brengen.

Het project Alternatief afvoer tracé heeft, in overleg eind 2014 met de aannemer, een enorme versnelling ondergaan. Het investeringsvolume kan met € 1,1 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Ook het project Vergroting boezemerging heeft een versnelling ondergaan en kan met € 0,2 miljoen naar beneden worden bijgesteld.

Voorkomen wateroverlast polders

Bij het opstellen van de begroting 2015 was bekend dat drie knelpunten deels zouden doorschuiven vanuit 2014 naar 2015. In de begroting is rekening gehouden met een klein deel van de projecten. In het jaarverslag 2014 is aangegeven dat er in plaats van drie, vier knelpunten deels zijn doorgeschoven naar 2015. Deze knelpunten zijn in de zomer van 2015 technisch opgeleverd en daarmee is bekend dat een veel groter deel (circa € 3 miljoen) in 2015 is uitgevoerd dan begroot. Daarnaast is voor het project Boostergemaal Kerstanje wetering (701748) nog een uitbreiding van de scope vastgesteld (VV- mei 2015) welke in 2015 tot een verhoging van de uitgaven leidt. In totaal betreft het hier € 3,2 miljoen stijging van het investeringsvolume ten opzichte van de begroting.

Bijstelling investeringsplan (IP) en –krediet (IK)

Naam project	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
Gemaal Dorppolder (701577)	2.235.000	250.000	0	50.000	2.235.000	300.000
Poldergemaal Bergboezem Berkel (701696)	2.915.000	2.776.000	291.000	430.000	3.206.000	3.206.000
Waterberging Oude polder van Pijnacker (701743)	1.455.000	1.416.000	115.000	115.000	1.570.000	1.531.000
Watergang Noord-Zuidverbinding (701750)	1.430.000	96.000	0	40.000	1.430.000	136.000
Vullen en ledigen bergboezem (701751)	1.760.000	166.000	0	34.000	1.760.000	200.000
Verbeteren afvoer Vrijenban (701796)	340.000	314.000	50.000	73.000	390.000	387.000
Totaal	10.135.000	5.018.000	456.000	742.000	10.591.000	5.760.000

Toelichting

701577 Verbetering watersysteem Dorppolder

Er is meer tijd, onderzoek en overleg nodig om tot een goede oplossing in de Dorppolder te komen. Het college heeft aangegeven nog extra overleg met de betrokken agrariërs te willen voeren, voordat een variant voor de aanvraag uitvoeringskrediet aan de VV wordt voorgelegd. Het zal resulteren in een VV-voorstel voor het einde van 2015. Hierdoor is een verhoging van het ontwerp krediet van € 50.000 benodigd.

701696 Gemaal Bergboezem Berkel

Begin januari is, op verzoek van de beheerder, het krediet van dit project met € 210.000 opgehoogd vanuit de post onvoorzien voor het aanbrengen van twee keerkleppen. Deze keerkleppen waren in het ontwerp niet meegenomen. Tijdens de uitvoering is nog een aantal meerwerken uitgevoerd (o.a. het verwijderen van een stuk onderwaterbeton). De kosten voor deze meerwerken worden geschat op € 220.000. Inmiddels kan het gemaal technisch worden opgeleverd. Er is dus geen sprake meer van onvoorzien en zijn het IP en krediet aan elkaar gelijk.

701743 Waterberging Oude polder van Pijnacker

Bij de behandeling van het uitvoeringskrediet in de verenigde vergadering is een deel van het krediet niet direct vrijgegeven in verband met de lopende grondonderhandelingen met de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De onderhandelingen met de gemeente over de grond zijn inmiddels afgerond. Het resultaat is dat Delfland € 215.000 aan de grondkosten moet bijdragen. Hiervan was € 100.000 al eerder door de VV vrijgegeven. Er is dus nog € 115.000 extra benodigd.

701750 Watergang Noord-Zuidverbinding

701751 Vullen/ledigen bergboezem

Als gevolg van een nieuwe watersysteemanalyse moet het ontwerp worden aangepast. Het ontwerp afstemmen met de omgeving kost meer tijd dan vooraf aangenomen. Hierdoor nemen de ontwerpkosten met € 74.000 toe (701750 € 40.000 en 701751 € 34.000). Naar verwachting wordt een voorstel voor het uitvoeringskrediet eind 2015 aan de verenigde vergadering voorgelegd.

701796 Verbeteren afvoer Vrijenban

Bij dit project is de aanbesteding van het civiele- en werktuigbouwkundige fors hoger dan geraamd. De markt voor dit soort werk blijkt aan te trekken. Hierdoor dient zowel het investeringsplan als het -krediet te worden opgehoogd.

3.2.3 Risicomanagement

Klimaatscenario's

De huidige analyses van het watersysteem worden gemaakt aan de hand van een klimaatscenario uit 2006. In 2014 heeft het KNMI nieuwe scenario's vrijgegeven. Deze nieuwe scenario's worden momenteel door de waterschappen vertaald naar verschillende buienreeksen, welke weer in de nieuwe analyses gebruikt zullen worden. Een eerste indicatie van het nieuwe klimaatscenario is dat er rekening moet worden gehouden met meer hevige buien dan waar tot nu toe mee werd gerekend. Dit betekent concreet dat theoretisch de kans op wateroverlast groter is dan tot nu toe aangenomen.

Watersysteemanalyses en technisch advisering

Door het vertrek en ziekte van een aantal medewerkers is de beschikbare capaciteit voor het uitvoeren van watersysteemanalyses en de technische ondersteuning van planvormingsprocessen op dit moment minimaal.

De volgende beheermaatregelen worden genomen:

- Bepalen welke werkzaamheden kunnen worden ingekocht door het op de markt zetten van opdrachten en het verder oprekken van de flexibele schil;
- Prioriteren zodat in de meest kansrijke processen wordt geparticipeerd.

Baggeren

Naar aanleiding van het seizoen 2013-2014 is door twee aannemers die vooraf (heel) laag hadden ingeschreven, een zaak aangespannen bij de Raad van Arbitrage. Er loopt in deze kwestie nog een claim.

3.3 Stevige dijken

Binnen het programma Stevige dijken is een onderscheid gemaakt in de volgende drie programmalijnen:

- Primaire waterkeringen
- Regionale waterkeringen
- Overige waterkeringen.

3.3.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Primaire waterkeringen

De Inspectie Leefomgeving en Transport heeft ingestemd met de gedetailleerde toets waarmee de 1050 meter definitief zijn goedgekeurd. Vanwege een MER/beoordeling zal de uitvoering van de laatste 50 meter in het traject Spuihaven te Schiedam doorschuiven naar 2016. In 2015 is 99,9% van de primaire waterkering op orde.

Regionale waterkeringen

In de begroting is aangegeven, dat de volledige 34 kilometer risicovolle keringen (100%) op orde zal zijn. Hiervoor dient nog circa 2,8 kilometer verbeterd te worden. In 2014 is 0,7 kilometer meer verbeterd dan verwacht. De doelstelling wordt op 50 meter na volledig gehaald. De 50 meter te verbeteren risicovolle kade betreft de vakken A en B in de Zuidbuurt op de grens van Maassluis en Vlaardingen. Vanwege de complexiteit wordt dit deel van de risicovolle kade in 2016 op orde gebracht.

Overige waterkeringen

In 2016 worden verbeteringswerken uitgevoerd met het oog op de vermindering van de grondwateronttrekking in Delft Noord. Door het uitvoeren van verbeteringswerken vermindert de noodzaak van instandhouding van deze onttrekking en daarmee het belang van Delfland. Voor 2015 zijn voorsnog geen verbeteringswerken gepland, mogelijk worden werken naar voren getrokken als de kans zich voordoet. Verwacht wordt een beperkte investering in 2015 van € 90.000.

3.3.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Stevige dijken per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Primaire waterkeringen	3.039	95	3.134
Regionale waterkeringen	8.166	1.202	9.368
Overige waterkeringen	216	27	243
Saldo programma	11.420	1.324	12.745

Per kosten-/opbrengstsoort

Programma Stevige dijken (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	4.109	1.200	5.309
Toegerekende salarissen	2.214	27	2.241
Rente en afschrijving	5.246	250	5.496
Totaal lasten	11.568	1.477	13.045
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	148	152	300
Totaal baten	148	152	300
Netto lasten programma	11.420	1.324	12.745

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Stevige dijken de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Stevige dijken (bedragen * € 1.000)	Primaire waterkeringen	Regionale waterkeringen	Overige waterkeringen	Totaal
<i>Directe kosten</i>				
Kosten onderhoud primair	200			200
Bijdrage GR Delft Noord regionaal		1.000		1.000
Overige bijstellingen			27	27
Totaal directe kosten	200	1.000	27	1.227
<i>Kapitaallasten</i>				
		250		250
<i>Directe opbrengsten</i>				
Declarabel deel kosten primair	-105			-105
Extra bijdragen gemeenten regionaal		-48		-48
Totaal directe opbrengsten	-105	-48		-153
Totaal	95	1.202	27	1.324

Primaire waterkeringen

Door onvoorziene defecten aan de keersluis Maassluis en de Delflandse buitensluis wordt naar verwachting het budget primaire keringen per saldo overschreden met € 95.000.

Regionale waterkeringen

Wegens uittreding uit de GR Grondwateronttrekking Delft Noord wordt een bedrag van € 1.000.000 afgeboekt zijnde het verlies op het door Delfland ingelegde kapitaal. Zie verder de tekst onder risicomanagent bij dit programma.

Extra bijdragen van gemeenten levert voor regionale keringen een extra opbrengst op van € 48.000.

Voor de onderdelen beleid, innovatie en onderzoek en het toetsen van waterkeringen is in 2015 geen budgetbijstelling noodzakelijk. De overige bijstellingen bedragen in totaal € 277.000 (actualisatie kapitaallasten en een enkele bijstelling bij de overige waterkeringen).

Kosten nazorg investeringsprojecten

De kosten van nazorg van investeringsprojecten (directe kosten en uren) worden geleidelijk gedurende het jaar verantwoord op dit programma. De raming van de kosten van nazorg van

in totaal € 1.275.000 organisatiebreed, is als stelpost in het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien verantwoord.

Investerings:

Programma Stevige dijken (bedragen * € 1.000)	Geraamde investerings oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investerings Burap
<i>Programmaliijn</i>		
Primaire waterkeringen	1.300	700
Regionale waterkeringen	6.900	6.900
Overige waterkeringen	200	100
HWBP	12.100	12.200
Saldo programma	20.500	19.900

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Primaire waterkeringen

De grootste verandering doet zich voor binnen de programmaliijn primaire waterkeringen. Als gevolg van een aanbestedingsnadeel bij het project Keersluis Maassluis (701815) heeft het project enkele maanden stilgelegen teneinde aanvullende financiering te krijgen voor uitvoering van het project. Een groter deel van de werkzaamheden wordt hierdoor in 2016 uitgevoerd (- € 450.000). Aan het project Delflandse Buitensluis (701817) wordt in 2015 minder geld uitgegeven omdat eerst tijd is besteed aan het voorbereiden van de Vlaardinger Driesluis (701816). Ook hier wordt een groter deel van de (voorbereidende) werkzaamheden in 2016 uitgevoerd (- € 100.000). Als gevolg van de lange procedures bij de kadeverbetering Delflandse Dijk - de 50 meter te verbeteren in de Spuihaven (701734) - worden dit jaar minder uren besteed aan het project (- € 25.000).

Regionale waterkeringen

De uitgave binnen de programmaliijn regionale keringen blijft (uitgaande van peildatum 30 juni 2015) per saldo gelijk. Er lijkt wel een tendens te zijn dat voor de projecten Buitengewoon onderhoud een deel van de uitvoering van de werkzaamheden naar 2016 verschuift. Dit leidt mogelijk in de tweede helft van 2015 tot een lagere uitgave (orde van grootte € 500.000) in 2015 dan nu geraamd. In bijlage IV is informatie opgenomen over de voortgang van het buitengewoon onderhoud en de stand van de investeringen.

Overige waterkeringen

De uitgave binnen de programmaliijn Overige keringen valt lager uit (- € 110.000). Dit wordt veroorzaakt door lagere besteding voor de uitvoering van de kadeverbeteringen vanwege de grondwateronttrekking bij DSM (701826 en 701871) en voor het project Gooland (701881). Deze werkzaamheden verschuiven naar 2016.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

De bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma is hoger uitgevallen (+ € 100.000).

Bijstelling investeringsplan (IP) en -krediet (IK)

Naam project	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
Vlaardinger Driesluizen (701816)	1.275.000	1.256.000	0	4.000	1.275.000	1.260.000
Totaal	1.275.000	1.256.000	0	4.000	1.275.000	1.260.000

Toelichting

Vanwege een hoger uitgevallen aanbesteding voor het project Vlaardinger driesluizen (701816) moet het uitvoeringskrediet met € 4.000 naar boven worden bijgesteld.

3.3.3 Risicomanagement

Als gevolg van de droogtecalamiteit is er enig risico op vertraging in de uitvoering van het onderhoud 2015 en 2016 (voorbereiding) bij regionale waterkeringen.

Inzake de GR Grondwateronttrekking Delft Noord doet het in de begroting opgenomen risico tot de hogere bijdrage aan de GR zich voor. Omdat er nog geen overeenstemming is bereikt betreffende het aandeel van Delfland aan de GR, is de bijdrage in 2015 € 1.000.000 hoger. Oorspronkelijk was een bedrag van € 1.071.000 begroot zijnde een bijdrage naar het beperkte belang van Delfland bij instandhouding van de grondwateronttrekking en de onverschuldigde heffing die voor rekening van Delfland komt.

Over de hoogte van de uittredingsvergoeding bestaat nog geen overeenstemming. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland heeft nog geen inhoudelijk standpunt ingenomen ten aanzien van ons verzoekschrift. De inzet van Delfland is dat de bijdrage over 2015 betrokken wordt bij het bepalen van de hoogte van de uittredingsvergoeding.

3.4 Gezuiverd afvalwater

Binnen het programma Gezuiverd afvalwater bestaan vier programmalijnen:

- Transporteren
- Zuiveren
- Doelmatigheid
- Publieke private samenwerking (PPS).

3.4.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Transporteren

In de rapportageperiode is voor 100% voldaan aan de vastgestelde afnameverplichting. Hiermee is voor 100% voldaan aan de prestatie-indicator.

Vanaf 1 januari tot en met mei 2015 is 60.960.262 m³ van het verwachte jaartotaal van 150.000.000 m³ afvalwater verpompt. Voor de rioolgemalen is 3.999.131 kWh elektriciteit verbruikt van het geschatte jaartotaal van 10.500.000 kWh.

In het eerste halfjaar heeft Delfland voor 99,9% voldaan aan de technische beschikbaarheid die nodig is om het transportproces te garanderen. Hiermee is voor 100% voldaan aan de prestatie-indicator.

Zuiveren

In de rapportageperiode heeft Delfland voor 100% voldaan aan de wettelijke eisen voor het zuiveren van afvalwater en het verwerken van zuiveringsslib. Er is geen afwijking met betrekking tot de prestatie-indicator.

Kentallen	Op jaarbasis	Stand per 31 mei 2015
Behandeld afvalwater (influent)	135.000.000 m ³	53.117.376 m ³
Ontvangen vuilvracht (influent)	1.500.000 ve	1.602.553 ve
Rest ve's tbv rijksheffing (effluent)	55.000 ve	53.825 ve
Verwijderingsrendement ve's	92,5%	93,3%
Verwijderingsrendement stikstof	79,0%	78,3%
Verwijderingsrendement fosfaat	75,5%	78,6%
Electriciteitsverbruik zuiveringen	53.000.000 kWh	21.110.964 kWh
Elektriciteitsproductie (eigen opwekking)	22.000.000 kWh	12.303.855 kWh
Afgevoerd ontwaterd slib	85.500 ton	33.798 ton
Gemiddeld droogstofgehalte slibontwatering	21,4%	22,0%

In het eerste halfjaar heeft Delfland voor 99,9% voldaan aan de technische beschikbaarheid die nodig is om het zuiveringsproces te garanderen. Hiermee is voor 100% voldaan aan de prestatie-indicator.

Doelmatigheid

Binnen zowel Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) als RoSA zijn projecten van start gegaan om de lange termijn visies uit te werken in een strategie voor de komende jaren. Daarnaast vindt een tussentijdse herijking plaats van de belangen en de voortgang in de realisatie van de beide bestuursovereenkomsten. Op basis daarvan zal het bestuur eind 2015 worden geïnformeerd over de voortgang, resultaten en strategie voor de komende jaren.

De waterschapverkiezingen zijn afgewacht voor het zetten van vervolgstappen op samenwerking met Rijnland in het zuiveringsbeheer. In het Delflands coalitieakkoord is opgenomen dat verder optimaliseren van de zuiveringen, de verdeling en het aanbod van afvalwater, het verbeteren van de effectiviteit van de zuiveringsinstallaties een speerpunt is. Samenwerking met de buurwaterschappen wordt hierbij nadrukkelijk gezocht.

De voorbereidingen worden getroffen om te kijken welke aspecten meegenomen moeten worden in de uit te voeren studies naar de wijze waarop de ketens voor water, energie en grondstoffen worden gesloten. Voorbeeldprojecten waarbij nu al gekeken wordt naar het sluiten van de keten zijn de waterharmonica, de zoetwaterfabriek, de warmterivier en het verkennen van het toepassen van het Nereda-concept.

Door gemeentes, maar soms ook door particulieren, worden verschillende rioleringsplannen ingediend. In de rapportageperiode is advies geleverd in 10 rioleringsplannen. Voor deze plannen is binnen de vastgestelde wettelijke termijnen integraal advies geleverd. Hiermee is voor 100% voldaan aan de prestatie-indicator. Aanvullend hierop vindt er vooroverleg plaats over 7 nog in te dienen rioleringsplannen. Daarnaast is de actualisatie van Delflands beleidskader aanbesteed voor de volgende onderwerpen: handreiking rioleringsplannen, *positionpaper* afvalwatertransport en een beleidsnota "Bescherming zuiveringstechnische werken".

Binnen het NAD zijn de voorbereidingen voor een gezamenlijk Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) in volle gang. Delfland hoeft hierdoor niet alle belangen bij iedere gemeente afzonderlijk kenbaar te maken, maar kan dit in één keer doen door deelname aan dit project.

Publieke private samenwerking (PPS)

In de rapportageperiode tot eind mei is voor 100% voldaan aan de vastgestelde afnameverplichting en wettelijke eisen.

Het project Afvalwaterketen Haagse Regio Toekomstbestendig en Transparant (AHR T&T) is nagenoeg afgerond. De toekomstagenda met Delfluent is het enige onderdeel dat nog afgerond moet worden. Een gezamenlijke werkgroep levert kort na de zomervakantieperiode van 2015 de toekomstagenda op. De toekomstagenda zal in het 4^e kwartaal van 2015 ter informatie met het college worden gedeeld.

3.4.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Gezuiverd afvalwater per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Transporteren	4.312	16	4.328
Zuiveren	14.565	-8	14.557
Doelmatigheid	1.586	0	1.586
Publiek Private Samenwerking	83.744	-1.866	81.878
Saldo programma	104.207	-1.858	102.349

Per kosten-/opbrengstsoort

Programma Gezuiverd afvalwater (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	85.819	-1.903	83.916
Toegerekende salarissen	3.585	0	3.585
Rente en afschrijving	35.971	-50	35.921
Totaal lasten	125.375	-1.953	123.422
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	21.168	-95	21.073
Totaal baten	21.168	-95	21.073
Netto lasten programma	104.207	-1.858	102.349

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Gezuiverd afvalwater de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Gezuiverd afvalwater (bedragen * € 1.000)	Transporteren	Zuiveren	Doelmatigheid	Publiek private samenwerking	Totaal
<i>Directe kosten</i>					
Kosten onderhoud	50	75			125
Directe kosten GOAW		76			76
Technische advieskosten		-150			-150
Dienstverleningsvergoeding PPS				-1.886	-1.886
Bijstelling verontreinigingsheffing en EDL reconciliatie				-105	-105
Bijstelling slibreconciliatie				327	327
Bijstelling slibafvoer en -verwerking				-290	-290
Totaal directe kosten	50	1		-1.954	-1.903
<i>Kapitaallasten</i>					
	-34	-9		-7	-50
<i>Directe opbrengsten GOAW</i>					
				95	95
Totaal	16	-8	0	-1.866	-1.858

Transporteren

Na de inspectie van het transportstelsel is gebleken dat het noodzakelijk is om het civiel onderhoud op gewenst niveau te brengen voor het in stand houden van de beschikbaarheid van het transportstelsel. Hierdoor wordt voorgesteld het budget met € 50.000 te verhogen.

Zuiveren

Per saldo is er nagenoeg geen wijziging voor het zuiveren van afvalwater.

Bij het onderhoud van de zuiveringsinstallaties blijkt een onvoorziene reparatie van de overstortbakken voorbezinktanks noodzakelijk te zijn. Hierdoor wordt voorgesteld het budget met € 75.000 te verhogen.

De te betalen vergoeding voor het grensoverschrijdend afvalwater (GOAW) aan waterschap Hollandse Delta wordt structureel met € 76.000 verhoogd als gevolg van bijgestelde prognoses.

De begrotingspost technische advieskosten van € 200.000 voor de zoetwaterfabriek is komen te vervallen, omdat de kosten al gedekt worden binnen het investeringsproject Zoetwaterfabriek. Daartegenover wordt een aanvullend bedrag van € 50.000 geraamd voor optimalisatie van stikstof- en fosfaatverwijdering op de zuivering ter voorbereiding op de zoetwaterfabriek en eventuele aanscherping van lozingseisen.

Doelmatigheid

Geen wijziging.

PPS

Per saldo is er voor de PPS een kostenverlaging van afgerond € 1.900.000.

Toelichting:

- In 2014 heeft een structurele verlaging van € 1.886.000 op de begrote dienstverleningsvergoeding van de PPS plaatsgevonden doordat de realisatie van de indices zich gunstiger hebben ontwikkeld dan was voorzien.
- Naar verwachting bevat het effluent van de AWZI's Harnaschpolder en Houtrust minder zuurstofverbruikende stoffen volgens de gewijzigde vervuilingseenheden prognoses. Hierdoor wordt een lagere definitieve aanslag verontreinigingsheffing verwacht van afgerond € 180.000. Daartegenover wordt een hogere EDL reconciliatie (EDL = Effluent Discharge Levy) verwacht van € 75.000. Per saldo derhalve een verlaging van € 105.000.
- De kosten voor slibafvoer en verwerking zijn met € 290.000 verlaagd conform de door Delfluent afgegeven slibprognoses. Daartegenover wordt een hogere slibreconciliatie van € 327.000 verwacht.
- Als gevolg van bijgestelde prognoses vanuit de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland en lager uitgevallen indexcijfers wordt de verwachte GOAW opbrengsten in regio Noord met € 95.000 verlaagd.

Kapitaallasten

De actualisering van de kapitaallasten leidt tot een verlaging van in totaal € 50.000.

Kosten nazorg investeringsprojecten:

De kosten van nazorg van investeringsprojecten (directe kosten en uren) worden geleidelijk gedurende het jaar verantwoord op dit programma. De raming van de kosten van nazorg van in totaal € 1.275.000 is als stelpost in het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien verantwoord.

Voor programma gezuiverd afvalwater worden de nazorgkosten (directe kosten en uren) geschat op € 370.000. Hiervan komen € 300.000 ten laste van rioolgemaal Scheveningen, € 50.000 van het rioolgemaal Morsestraat en € 20.000 van het project slibcentrifuge op de zuivering Nieuwe Waterweg.

Investeringsen:

Programma Gezuiverd afvalwater (bedragen * € 1.000)	Geraamde investeringen oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investeringen Burap
<i>Programmaliijn</i>		
Transporteren	0	0
Zuiveren	400	100
Doelmatigheid	1.800	800
Publieke private samenwerking	0	200
Saldo programma	2.200	1.100

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Transporteren

Geen wijziging.

Zuiveren

In het concept geurrapport dat nu bij de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond voorligt, is geen verbetering van de geurbehandelingsinstallatie nodig. Daarom lijkt de verwachte uitbreiding van de geurbehandelingsinstallatie op AWZI De Grootte Lucht niet nodig te zijn (- € 150.000). De vervanging van de geurbehandelingsinstallatie op de AWZI De Grootte Lucht wordt gedekt uit de Voorziening onderhoud zuiveringstechnische werken.

Daarnaast blijven de kosten voor het project Geurloos verladen onder de grenswaarde van € 50.000 en worden daarom in de exploitatie verantwoord (- € 50.000).

Het project Vervangen biogasleidingen wordt gedeeltelijk in 2016 uitgevoerd. De uitvoering in 2015 vergt naar schatting een bedrag van € 75.000.

Doelmatigheid

De grootste wijziging komt door de grondaankoop voor een zoetwaterfabriek bij de AWZI Nieuwe Waterweg. Deze aankoop zal niet in 2015 plaatsvinden (- € 1.300.000). De optie op grondaankoop blijft wel gehandhaafd.

De start van de pilot zoetwaterfabriek vindt dit jaar plaats (+ € 400.000).

De prognose van het project OAS DGL is € 380.000 en is daarmee € 120.000 lager dan de begroting.

PPS

De uit 2014 doorgeschoven operationele aanpassingen ten behoeve van het geurloos slibverladen op de AWZI Houtrust en de geurbehandeling van het rioolgemeal Delft zullen in 2015 worden gerealiseerd. Hiervoor dient zowel het investeringsplan te worden vastgesteld als het krediet beschikbaar te worden gesteld (€ 242.000), zoals in de volgende tabel is weergegeven.

Bijstelling investeringsplan (IP) en -krediet (IK)

Naam project (bedragen * € 1.000)	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
PPS						
Aanpassingen installatie geurbehandeling rioolgemeal Delft	0	0	92	92	92	92
Aanpassingen installatie geurloos slibverladen AWZI Houtrust	0	0	150	150	150	150
Totaal	0	0	242	242	242	242

3.4.3 Risicomanagement

Verleggen persleidingen (Programmalijn Transporteren)

Delfland heeft tientallen kilometers persleiding in beheer. In de meeste gevallen is Delfland niet de eigenaar van de grond waarin deze persleidingen liggen. Het risico bestaat dat de grondeigenaar Delfland zal verzoeken de persleiding te verleggen. Om dit risico in de toekomst te beperken moeten voor persleidingen waarvoor dat nog niet is gebeurd, overeenkomsten worden gesloten met de grondeigenaar. Dit kan door bijvoorbeeld het vestigen van een recht van opstal. Begonnen is met het bepalen van de kosten voor het vestigen van een opstalrecht over de gehele lengte bij de transportleiding vanuit Schiedam naar de AWZI De Grootte Lucht. Dit gehele leidingtracé is circa 7.500 m waarvan circa 5.500 m niet in eigendom is bij Delfland maar bij 12 andere perceeleigenaren.

Als wordt uitgegaan van de vergoedingen zoals aangegeven in de Gasunie-LTO regeling zijn de bedragen als volgt:

Bij het bepalen van de kosten hebben we te maken met de kosten voor een vergoeding voor de grondeigenaar, notariskosten en de uitvoeringskosten van een rentmeester. De totaalkosten voor deze leiding bedragen bij een leidingstrook van 10 meter breed circa € 255.000 en bij een leidingstrook van 6 meter breed circa € 180.000. Deze bedragen kunnen hoger worden indien grondeigenaren geen genoegen nemen met de vergoeding volgens de Gasunie-LTO regeling.

Bij uitbreiding van de gegevens van de leiding uit Schiedam naar geheel Delfland kunnen de totale (eenmalige) kosten voor het vestigen van opstalrechten uiteenlopen van € 2,5 tot € 3,8

miljoen afhankelijk van de breedte van de leidingstrook. Voor een nauwkeurigere inschatting van de totale kosten worden de komende maanden meer leidingdelen geïnventariseerd.

OZB Harnaschpolder (Programmalijn PPS)

Aanslagen onroerendezaakbelasting voor de AWZI Harnaschpolder.

Op 5 november 2013 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Delfland is in volle omvang in het gelijk gesteld. De gemeente heeft na deze uitspraak hoger beroep ingesteld bij het Gerechtshof. Op 3 september 2014 heeft het hoger beroep gediend. Op 13 mei is er uitspraak gedaan door het Gerechtshof. De gemeente is in het ongelijk gesteld waar het de "beheer"-kwestie betreft. Oftewel het feit dat Delfland voor de uitvoering van zijn wettelijke taak tot afvalwaterzuivering een private partij heeft ingeschakeld neemt niet weg dat de uitvoering van deze wettelijke taak ook voor wat betreft de toepassing van de OZB-waarderingsregels onder publiekrechtelijke verantwoordelijkheid van Delfland is blijven plaatsvinden.

Het Gerechtshof heeft echter de visie van de gemeente gedeeld dat de AWZI niet in zijn geheel onder de "vrijstelling" valt, maar dat dit voor elk onderdeel afzonderlijk moet worden beoordeeld. Het Hof acht de "onderdelenbenadering" van toepassing waarbij de door het Hof gehanteerde grondslagwaarde aanzienlijk lager uitvalt dan hetgeen de gemeente had gewild. Dit schept een aanzienlijk precedent voor alle waterschappen, reden waarom er ook met de Unie van Waterschappen is gesproken. D&H heeft besloten cassatie aan te tekenen tegen deze hofuitspraak.

Nooduitlaat effluentstelsel (Programmalijn PPS)

Het effluent van de AWZI Harnaschpolder wordt via twee effluentleidingen en via twee tracés afgevoerd naar het effluentgemaal op de AWZI Houtrust. Er is op dit systeem geen nooduitlaat aanwezig. Op het terrein van de AWZI Houtrust lopen de leidingen over enkele honderden meters direct naast elkaar. In het geval van een calamiteit kunnen beide leidingen beschadigen en moeten wellicht buiten gebruik worden gesteld. De kans hierop is klein, maar de gevolgen voor imago, ecologie en gemeentelijke rioolstelsels zijn aanzienlijk. Om dit risico te verkleinen kan de aanleg van een nooduitlaat nabij de AWZI Harnaschpolder uitkomst bieden. Deze nooduitlaat kan mogelijk ook gebruikt worden voor inlaat van effluent voor peilhandhaving en waterkwaliteitsverbetering. Hiermee vergroot de redundantie van de zoetwatervoorziening. Tot een nooduitlaat is gerealiseerd blijft het risico bestaan en wordt het risico beheerst door adequaat onderhoud en een voldoende toegeruste calamiteitenorganisatie.

Vergoeding aan Delfluent (Programmalijn PPS)

Meevallende indices hebben in de afgelopen jaren geleid tot minder uitgaven voor de vergoeding aan Delfluent dan bij de begroting werd aangenomen. De vergoeding wordt mede bepaald door de werkelijke prestaties van Delfluent en het verloop van een aantal indices. Het risico is dat de definitieve indices hoger of lager uitvallen dan voorzien. Dit kan leiden tot een overschrijding van de begroting. Delfland beoordeelt en maakt periodiek melding van dit risico aan de hand van de voortgang van de prestaties, de werkelijke ontwikkeling van de indexcijfers en de bijgestelde prognoses van Delfluent. Dit is een risico dat zowel positief (een nog lagere vergoeding) als negatief (een hogere vergoeding) kan uitvallen.

Pompcapaciteit gemaal Morsestraat (Programmalijn PPS)

Bij het gerenoveerde gemaal Morsestraat is een probleem geconstateerd met de capaciteit van de pompen. Er wordt uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar de oorzaken en mogelijke oplossingen. Kosten voor het uitvoeren van dit uitgebreide onderzoek komen ten laste van de exploitatie. Zie voor nadere toelichting de tekst bij programmalijn PPS.

Na vaststelling van de oorzaken zullen de te maken herstelkosten verhaald worden op de verantwoordelijke partij. Het risico bestaat dat (een deel van) de herstelkosten niet verhaald kunnen worden op een andere partij. Deze kosten komen dan ten laste van Delfland.

3.5 Instrumenten

Binnen het programma instrumenten is een onderscheid gemaakt in de volgende vier programmalijnen:

- Gebiedsgericht samenwerken
- Regulering en toezicht
- Communicatie
- Digitale dienstverlening.

3.5.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Gebiedsgericht samenwerken

Alle uitvoeringsprogramma's op basis van waterplannen zijn actueel met uitzondering van de gemeente Vlaardingen (93%). De gemeente heeft aangegeven te willen actualiseren. Delfland wacht het initiatief van de gemeente ten aanzien van actualisatie af.

Alle aanvragen voor een watertoets zijn binnen de termijnen afgehandeld (ruim 200 aanvragen per 1 juni 2015).

Na de ambtelijke Watertafel op 21 mei 2015 heeft een bestuurlijke Watertafel plaatsgevonden op 17 juni 2015. De eerstvolgende bestuurlijke Watertafel staat gepland op 2 december 2015.

Regulering en toezicht

Tot en met juni 2015 is 84% van de aanvragen om een vergunning binnen de gestelde termijn afgehandeld (doel: 90%). Het percentage meldingen dat is afgehandeld binnen de geldende termijn bedraagt tot en met juni 2015 77% (doel 90%). Het KCC waar nieuwe aanvragen en meldingen binnenkomen is een nieuwe ontwikkeling die verder ingebed wordt in de organisatie. Middels diverse vervolgstappen en technische aanpassingen ligt het doel van 90% binnen bereik.

Tot en met juni 2015 is 35% is van alle aanvragen waar op grond van de Keur toestemming voor nodig is, afgedaan met een melding in plaats van een aanvraag om toestemming/vergunning (doel 25%). De geactualiseerde keur is vastgesteld in de VV van 19 februari 2015. In april 2015 zijn zowel de Keur als de algemene regels verder bekend gemaakt. Hoewel niet alle activiteiten in percentages zijn uit te drukken, verloopt de realisatie van de speerpuntactiviteiten uit het uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving 2015 conform de planning en is eind 2015 90% gerealiseerd.

De bestuurlijke besluitvorming over nautisch beheer en vaarwegbeheer heeft plaatsgevonden. Het systeem van vaarvergunningen is tevens beëindigd. Het bebordingsplan is in concept gereed en zal, na invulling van de tijdelijke vacature, in de tweede helft van 2015 tot uitvoering worden gebracht.

Communicatie

55% van de artikelen over Delfland in de media is conform de kernboodschap en met de gewenste toonzetting. Er zijn nog geen metingen gedaan door middel van het medewerkersonderzoek; meting vindt na de zomer 2015 plaats.

Digitale dienstverlening

Klanttevredenheid is een van de belangrijkste prestatie-indicatoren. Onderdeel hiervan is de dienstverlening vanuit het KCC. Het KCC dient nog verder ingebed te worden in alle werkprocessen teneinde de kwaliteit van de dienstverlening te allen tijde te kunnen garanderen. Binnen het project e-dienstverlening loopt een aantal deelprojecten door om het gewenste niveau van klanttevredenheid te bereiken. In de begroting 2016 wordt hiermee rekening gehouden.

Binnen de planvormingsprocessen rond "De lange stukken" en "De poelzone" in het Westland is 3Di ingezet. Parallel met drie watersysteemanalyses wordt een werkend en interactief 3Di model opgesteld. De planning is om dit voor eind van het jaar gereed te hebben voor de Oude polder van Pijnacker, de Oude Lierpolder, de Kralingerpolder en de Oude Campspolder. Daarnaast wordt de datamining van 3Di ingezet in de inventarisatie en voorbereiding van de watersysteemanalyses en het peilbesluit van de Oude en Nieuwe Wateringveldschepolder, de Wippolder, de Polder Berkel en een deel van de Noordpolder. De planning is dit eind september 2015 gereed te hebben, om vervolgens te bepalen hoe deze tool verder kan worden ingezet.

3.5.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Instrumenten per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015 (na techn.wijz.)	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Gebiedsgericht samenwerken	2.238	0	2.238
Regulering en toezicht	5.130	-37	5.093
Communicatie	1.351	15	1.366
Digitale dienstverlening	1.076	0	1.076
Saldo programma	9.795	-22	9.772

Per kosten-/opbrengstsoort

Programma Instrumenten (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015 (na techn.wijz.)	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	2.048	-10	2.038
Toegerekende salarissen	7.875	-12	7.863
Rente en afschrijving	39	0	39
<i>Totaal lasten</i>	<i>9.963</i>	<i>-22</i>	<i>9.941</i>
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	168	0	168
<i>Totaal baten</i>	<i>168</i>	<i>0</i>	<i>168</i>
Netto lasten programma	9.795	-22	9.772

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Instrumenten de volgende (administratief technische) mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Instrumenten (bedragen * € 1.000)	Gebiedsgericht samenwerken	Regulering en toezicht	Communicatie	Digitale dienstverlening	Totaal
<i>Directe kosten</i>					
Diverse kleine bijstellingen		-37	15		-22
Totaal	0	-37	15	0	-22

Het betreft hier vooral een verschuiving van interne uren tussen de programmalijnen *Regulering en toezicht* en *Communicatie* en een verschuiving van inhuurkosten naar het KCC.

Investerings:

Programma Instrumenten (bedragen * € 1.000)	Geraamde investerings oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investerings Burap
<i>Programmalijn</i>		
Gebiedsgericht samenwerken	0	0
Regulering en toezicht	0	0
Communicatie	0	0
Digitale dienstverlening	100	100
Saldo programma	100	100

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Er worden binnen het programma Instrumenten geen mutaties voorgesteld.

3.5.3 Risicomanagement

Verwevenheid met de omgeving

Het risico ten aanzien van verwevenheid met de omgeving is toegenomen. Bij ruimtelijke plannen kost een aantal processen meer tijd dan verwacht door de noodzaak van extra afstemming door nieuwe ontwikkelingen, onderhandelingen die langer duren, extra aandacht voor de omgeving etc. Het gaat hier grotendeels om projecten waar Delfland geen initiatiefnemer is, zoals de bochtafsnijding de Schie, maar ook de Blankenburgertunnel en de Hoekse lijn. Ook omgevingsmanagement bij kade-ophogingen kosten meer tijd dan verwacht. Dit wordt opgevangen door nieuwe opdrachten later op te starten of door inzet van de "flexibele schil". Dit gebeurt in overleg met de doel- en resultaatverantwoordelijken. De eventuele gevolgen voor hun doelen verwerken zij in hun programmarapportages. Daarnaast is de economie duidelijk aan het aantrekken, waardoor meer initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen door externe partijen worden genomen. Dit vraagt meer tijd om mogelijkheden voor Delfland te verkennen.

Het Nieuwe Water

Met betrekking tot "Het Nieuwe Water" heeft het college van Delfland op 26 mei 2015 besloten over aanpassing van de governance en een andere invulling van de rol van Delfland in de Ontwikkelingsmaatschappij "Het nieuwe Westland" CV (ONW). Definitieve besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden in de VV van 2 juli 2015.

E-dienstverlening

Bij het inschatten van de benodigde capaciteit bij het KCC is er vanuit gegaan dat gebruik kan worden gemaakt van bestaande databases met persoonsgegevens, zodat deze niet per zaak volledig handmatig hoeven worden ingevoerd. Op dit moment is nog onduidelijk of de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens hiermee instemt. Aangezien op jaarbasis duizenden zaken door het KCC worden behandeld leidt dit tot een forse extra belasting van het KCC. Beheermaatregel: In juli 2015 heeft overleg plaatsgevonden met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens.

3Di

Door het vertrek en ziekte van medewerkers is aanzienlijk minder capaciteit beschikbaar voor 3Di dan gepland. Hierdoor ontstaat het risico op vertraging, met name daar waar het gaat om het instrument goed in de vingers krijgen.

De volgende beheermaatregelen zijn genomen:

- Bepalen welke werkzaamheden kunnen worden ingekocht door het uitbesteden van opdrachten en flexibele inhuur;
- Prioriteren van werkzaamheden waarbij geldt dat werkzaamheden waarbij "hands on experience" wordt opgedaan zoveel mogelijk door vaste medewerkers worden uitgevoerd.

3.6 Organisatie

Binnen het programma Organisatie is een onderscheid gemaakt in de volgende twee programmalijnen:

- Sturing
- Ondersteunende producten.

3.6.1 Stand van zaken prestatie-indicatoren

Sturing

Doorlichting werkprocessen

Het voorstel tot aanpak van het doorlichten van de werkprocessen is in mei 2015 door het DMT akkoord bevonden. In het derde kwartaal 2015 zullen de eerste doorlichtingsprocessen starten.

Personeelsbegroting en -capaciteit

De kosten van salarissen blijven achter door openstaande vacatures. De kosten van inhuur zijn hierdoor hoger dan begroot. De kosten voor de eenmalige uitkering in 2015 vanuit de nieuwe CAO worden binnen het salarisbudget opgevangen. De financiële personeelsbegroting wordt per saldo niet overschreden. De prognose van de financiële personeelsbegroting op basis van realisatie tot en met juni 2015 is als volgt:

Kentallen	Begroot	Prognose o.b.v. realisatie per 30 juni 2015
Personeelskosten	€ 43.700.000	€ 42.800.000
Begrote formatie c.q. gemiddelde bezetting	452,9 fte	431,4 fte
Begrote inhuur c.q. gemiddelde inhuur	26,5 fte	32,4 fte
Concernbrede claimruimte: begroot c.q. realisatie t/m juni 2015	€ 2.100.000	€ 700.000
Begrote claimruimte c.q. benutte claimruimte	19,5 fte	11,0 fte (w.v. 3,9 ingehuurd)
Begrote c.q. realisatie stelpost onvoorzien personeel	€ 1.000.000	€ 0
Reserve frictiekosten: stand 1-1-2015 c.q. realisatie t/m juni 2015	€ 5.380.000	€ 0 (verplichtingen ca. € 1,8 mln)

Flexibele werkplekken

In het Gemeenlandshuis van Delfland is het aantal flexibele werkplekken meer dan 50%. Op andere locaties ligt het percentage lager. Gemiddeld is de toename van het aantal flexibele werkplekken rond de 50%. Naar locatie gespecificeerd geeft het volgende beeld.

Gemeenlandshuis: Totaal 151 Flexwerkplekken t.b.v de Early Adopters (EA) en de algemene flexwerkplekken in het gebouw. De EA Teams zijn: WSK, FAZ, JVI, Waterkeringen, Communicatie en Crisisbeheersing, Ruimtelijke Planvorming, Waterhuishouding, Strategie en Innovatie. Gerealiseerd: > 50%.

Delftechtspark: 10 algemene flexwerkplekken. PMB-werkplekken zijn geormerkt als flexibel. Gerealiseerd: 30%.

Vlaardingen: 3 werkplekken algemeen flexibel. Gerealiseerd: 5%.

Kijkduin: 1 werkplek algemeen flexibel. Gerealiseerd: 5%.

Samenwerking met buurwaterschappen

Op het gebied van samenwerking met buurwaterschappen wordt samengewerkt met Rijnland met betrekking tot Inkoop door middel van gezamenlijke aanbestedingskalender. De samenwerking op het vlak van I&A met Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard op het gebied van Zaaksysteem is na een gezamenlijke basis (aanschaf en inrichting) uiteen gaan gelopen in verband met een verschillend implementatietempo. Delfland ligt vóórlop. Met betrekking tot de samenwerking voor een Financieel systeem beoordeelt Delfland in 2016 of aansluiting bij Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard alsnog gewenst is. De samenwerking op het gebied van Vastgoed is stilgelegd.

Wat betreft de Samenwerking archiefinspectie doet de Inspecteur Rijnland ook de wettelijke inspectie bij Delfland.

Ondersteunende producten.

Jaarrekening

De jaarrekening over 2014 met een goedkeurende accountantsverklaring is besproken in de rekeningcommissie en op 23 april 2015 definitief vastgesteld door de VV.

Klachten en bezwaren

In het tweede kwartaal van 2015 is inzicht gegeven over 2014 in de termijnen van afdoening door middel van het jaarverslag bezwaarschriftencommissie en het jaarverslag klachtencommissie. In 2015 is 100% binnen de gestelde termijnen afgehandeld.

Kwaliteit bedrijfsvoering

De kwaliteit van de ondersteuning van de bedrijfsvoering moet nog geborgd worden op het gebied van Financiën en P&O. Teamleiders werken aan de benodigde plannen en maatregelen. In kwantiteit wordt voorzien door middel van de flexibele schil. Budget voor inhuur wordt overschreden maar wel binnen de kaders van totale personeelsbegroting.

Flexibele Personeelsbegroting

Over de Flexibele Personeelsbegroting wordt vanaf maart 2015 gerapporteerd op het niveau van Delfland totaal. De beschikbare ruimte om personeel flexibel in te zetten is daarmee inzichtelijk gemaakt en is sturing mogelijk.

De inzet van de flexibele schil wordt negatief beïnvloed door het inzetten van een deel van de hiervoor beschikbare gelden voor het opvangen van de lastenverzwaring als gevolg van de onlangs afgesloten SAW.

Digitalisering van werkprocessen en documentstromen

Dit proces wordt versneld met het oog op de verhuizing naar tijdelijke huisvesting.

Ondersteuning bestuurders

Naast de reguliere werkzaamheden dienden ook de werkzaamheden voor de bestuurswisseling, de inwerkperiode, het opstarten van PFO's, het beantwoorden van vragen ten aanzien van portefeuilleverdeling en "wie gaat waar over" te worden uitgevoerd. Het bestuursproces is daarbij zo goed mogelijk ondersteund, maar door de hoge werkdruk zijn er ook de nodige haperingen geweest, prioriteiten gesteld en noodgrepen toegepast. Dit laatste ook vanwege de uitval van medewerkers door ziekte. Omdat de druk op de ondersteunende werkzaamheden binnen het team van meer structurele aard lijkt en niet alleen samenhangt met de verkiezingen, wordt het team op die ondersteunende taak tijdelijk versterkt met een medewerker operationeel advies (1 juli 2015 - 1 juli 2017). De inzet is inmiddels gestart en t/m september 2015 geborgd. Voor de resterende periode wordt in de zomer geworven. Om de druk op met name de bestuursassistenten verder te verlagen is de ondersteuning van de Rekeningcommissie vanuit het team Bestuur beëindigd.

Verkiezingen

De start van de evaluatie van de waterschapsverkiezingen is vertraagd en zal mogelijk niet gereed zijn in het derde kwartaal 2015.

Crisisbeheerorganisatie

De activiteiten rond de crisisbeheerorganisatie lopen op schema.

3.6.2 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Organisatie per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015 (na techn.wijz.)	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Sturing	4.510	-110	4.400
Ondersteunende producten	23.606	2.596	26.202
Doorbelasting	0	-53	-53
Saldo programma	28.116	2.432	30.549

Per kosten/opbrengstsoort

Programma Organisatie (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015 (na techn.wijz.)	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	58.662	2.931	61.593
Toegerekende salarissen	12.744	-15	12.729
Rente en afschrijving	1.537	-138	1.399
Saldo financieringsfunctie	979	-121	858
Doorbelasting	-38.170	-48	-38.218
<i>Totaal lasten</i>	<i>35.753</i>	<i>2.608</i>	<i>38.361</i>
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	7.636	-604	7.033
Mutaties reserves/voorzieningen	0	780	780
<i>Totaal baten</i>	<i>7.636</i>	<i>176</i>	<i>7.813</i>
Netto lasten programma	28.116	2.433	30.549

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Organisatie de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Organisatie (bedragen * € 1.000)	Sturing	Ondersteunen de producten	Doorbelasting	Totaal
<i>Directe kosten</i>				
Advieskosten S&I	-100			
Effecten reorganisatie	-450			
Verkiezingen		2.328		
ICT-kosten		120		
Onderhoud gebouwen		-70		
Herziening werkprocessen		80		
Tijdelijke huisvesting		350		
Datacenter Vlaardingen		45		
Grondverwerving naar JVI		175		
WA-verzekering		50		
Uitzendkrachten			222	
Diverse bijstellingen	-10	-15	21	
<i>Totaal directe kosten</i>	<i>-560</i>	<i>3.064</i>	<i>243</i>	<i>2.747</i>

<i>Rente en afschrijving</i>		-138		-138
<i>Directe opbrengsten</i>				
Reserve frictiekosten	450	-80		370
Reserve huisvesting		-250		-250
Grondverkopen			-168	-168
Uitlenen van personeel JVI			-80	-80
Diverse bijstellingen			-48	-48
<i>Totaal directe opbrengsten</i>	<i>450</i>	<i>-330</i>	<i>-296</i>	<i>-176</i>
Totaal	-110	2.596	-53	2.432

Toelichting afwijking exploitatie

Sturing

Advieskosten S&I

De advieskosten voor de eenheid Strategie & Innovatie wordt met € 100.000 afgeraamd. Er is minder inhuur nodig om de doelen te bereiken.

Effecten reorganisatie en Reserve frictiekosten

De Reserve frictiekosten is gevormd voor het dekken van de achterblijvende kosten (personele en materiële uitgaven) van de functies die zijn vervallen door de reorganisaties op grond van de Kadernota 2011. Het effect van de reorganisatie wordt voor 2015 geraamd op € 450.000. Dit bedrag wordt geheel onttrokken aan de daarvoor ingestelde reserve (budgetneutraal).

Overige bijstellingen

Tegenover het aframen van het adviesbudget bij de directie staan extra kosten bij het team I&A voor consultancy, informatiebeveiliging en aandeel in kosten Waterschapshuis. Per saldo een verlaging van € 10.000.

Ondersteunende producten

Verkiezingen

De VV heeft op 2 juni 2015 besloten de uitgaven voor de waterschapsverkiezingen niet te activeren. Bij deze Burap wordt een bedrag van € 2,3 miljoen ten laste van de exploitatie gebracht. Dit bedrag bestaat uit de centraal overeengekomen bijdrage (€ 1,7 miljoen) en de eigen kosten van Delfland (€ 0,6 miljoen).

ICT-kosten

Extra budget is nodig voor de 2e lijns 24/7 beheersondersteuning van het nieuwe internet door GWW, het vervangen van het SAN en de Mobile Device Management. Kosten € 120.000.

Onderhoud gebouwen

De voor 2015 geplande herstelwerkzaamheden van de bodemverontreiniging bij de voormalige dienstwoningen naast gemaal De Zaaijer (raming € 150.000) worden naar het voorjaar 2016 doorgeschoven. Dit in verband met het risico op hoge waterstanden (er moet tot 3,5 m diep worden gegraven).

Aan de andere kant heeft Delfland voor € 30.000 bijgedragen aan de asbestsanering van het Gemeenlandshuis Maassluis.

Ook moeten regelmatig niet voorziene kosten worden gemaakt om de realisering van verkopen mogelijk te maken (het gaat hier om vastgoed dat niet meer nodig is voor de bedrijfsvoering). In het eerste halfjaar is € 30.000 uitgegeven aan o.m. de sloop van asbesthoudende kassen op een perceel waarvan de pachter failliet is gegaan. Verwacht wordt dat voor het tweede halfjaar circa € 20.000 nog nodig zal zijn.

Resumerend kan het oorspronkelijke budget van € 150.000 met € 70.000 worden verlaagd.

Werkprocessen

In 2015 wordt gestart met de doorlichting van de werkprocessen. Hiervoor wordt externe expertise ingehuurd. De kosten voor 2015 worden geraamd op circa € 80.000 (totaal € 0,4 miljoen t/m 2017). Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de Reserve frictiekosten (budgetneutraal).

Tijdelijke huisvesting

De in 2015 te maken kosten voor huur van de tijdelijke huisvesting (2 maanden) en voor noodzakelijke aanpassingen en inrichting van het pand (totaal circa € 250.000) worden ten laste gebracht van de reserve Tijdelijke huisvesting (€ 1.300.000).

Daarnaast wordt ten behoeve van de tijdelijke huisvesting € 300.000 geraamd voor de aansluiting van de ICT-infrastructuur op het glasvezelnetwerk.

Deze kosten worden deels gecompenseerd door lagere kosten (- € 200.000) voor beheer en onderhoud van het gemeenlandshuis in 2015 (en in 2016).

Datacenter Vlaardingen

Voor de verhuizing van het datacenter Vlaardingen en de invoering van "Exchange online" wordt een bedrag geraamd van € 45.000.

Grondverwerving

Het budget voor grondverwerving van € 175.000 wordt in het kader van de taakoverdracht overgeheveld van het Project managementbureau (PMB) naar het team JVI en komen daarmee ten laste van de exploitatie.

WA-verzekering

Aanbesteding van de verzekeringen heeft na taxatie geleid tot een € 50.000 hogere premie voor de WA-verzekering.

Kapitaallasten

De actualisering van de kapitaallasten leidt tot een verlaging van in totaal € 138.000.

Doorbelasting

Project managementbureau (PMB)

De kosten van inhuur PMB zullen in 2015 circa € 385.000 hoger uitvallen. Deze kosten komen niet ten laste van de exploitatie maar worden geactiveerd.

De oorzaak van deze hogere kosten is een overloop van € 145.000 uit 2014 en een vertraging in de verwachte afbouw van inhuurcapaciteit van € 240.000.

Deze vertraging wordt veroorzaakt doordat:

- oude projecten langer doorlopen, waardoor een aantal (vaste) medewerkers hun nieuwe IPM-rol nog niet volledig kan oppakken;
- de werving voor de vacatures bij projectbeheersing en contractmanagement niet het gewenste resultaat opleverde en nogmaals uitgezet moest worden;
- vanaf februari 2015 een Integraal Projectmanager is uitgevallen waardoor extra inhuur noodzakelijk is.

Uitzendkrachten

De post uitzendkrachten tijdelijk budget bij de sector Bedrijfsvoering wordt met € 222.000 verhoogd. Dit als gevolg van een groot aantal langdurige ziektegevallen en extra onvoorziene werkzaamheden. De personeelsbegroting wordt per saldo niet overschreden.

Verkopen gronden

In het eerste halfjaar is voor een bedrag van € 168.000 verkocht aan gronden die niet meer bijdragen aan de taken van Delfland.

Uitlenen personeel

Er wordt een opbrengst geraamd van € 80.000 voor het uitlenen van personeel van team JVI.

Investerings:

Programma Organisatie (bedragen * € 1.000)	Geraamde investerings oorspronkelijke begroting 2015	Geraamde investerings Burap
<i>Programmaliijn</i>		
Sturing (huisvesting)	12.000	1.100
Sturing (overig)	0	100
Ondersteunende producten	3.700	600
Saldo programma	15.700	1.800

Toelichting afwijking investeringsvolume 2015

Sturing

De VV heeft op 4 juni 2015 het krediet voor het Huisvestingsproject geaccordeerd (€ 18.800.000). Naar schatting zal € 1.100.000 van dit krediet in 2015 worden besteed. In het kader van de Warmte Koude Opslag (incl. Smart Polders) wordt voor 2015 een bedrag van € 50.000 geraamd.

Ondersteunende producten

De VV heeft op 2 juli 2015 besloten de uitgaven voor de waterschapsverkiezingen niet te activeren. Bij deze Burap wordt een bedrag van afgerond € 1.700.000 (bijdrage waterschappen) en € 500.000 (eigen kosten) ten laste van de exploitatie gebracht. De vervanging van het Storage Area Network (SAN) is geraamd als investering (€ 550.000), maar zal als dienst worden afgenomen (in de exploitatie met vaste jaarlijkse lasten). De vervanging van GIDS (investeringsraming € 400.000) zal niet in 2015 plaatsvinden, maar naar verwachting vanaf 2017. In het tweede halfjaar 2015 zal worden bekeken of de vervanging van IRIS en ERGO uit de exploitatie kan/ moet worden gefinancierd.

Bijstelling investeringsplan (IP) en –krediet (IK)

Naam project	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
Verkiezingen 2015 (701611)	1.000.000	1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0	0
Totaal	1.000.000	1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0	0

Toelichting

Uitvoering wordt gegeven aan het VV-besluit om de kosten van de afgelopen verkiezingen volledig ten laste te brengen van de exploitatie in het jaar 2015.

3.6.3 Risicomanagement

Kennisbehoud

Voor wat betreft kennisbehoud is het team P&O, samen met het team S&I, bezig het strategisch P&O-beleid vorm te geven. Daarbinnen is aandacht voor kennismanagement. In het strategisch P&O-beleid is kennismanagement ondergebracht bij de Delflandacademie.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is en blijft een belangrijk onderwerp voor Delfland. In de afgelopen jaren is al een flink aantal maatregelen op het gebied van informatiebeveiliging geïmplementeerd. Hierbij gaat het niet alleen om technische- en IT maatregelen. Informatiebeveiliging is een bedrijfsbreed thema. Op elk van deze vlakken is Delfland actief om de beveiliging op orde te krijgen c.q. te houden. In de afgelopen periode zijn enkele (routine-)beveiligingstesten uitgevoerd op de ICT- en op de SCADA-omgeving. Het calamiteitenbestrijdingsplan is afgerond en trainingen van I&A op

specifieke I&A-calamiteiten zijn afgesproken met de Calamiteitenorganisatie. Tevens hebben circa 200 collega's een lezing over informatiebeveiliging bijgewoond. Ten slotte is het project "introductie Mobile Device management" gestart, met als doel deze beveiligingsmaatregel (tevens functionele uitbreiding) na de zomer op alle smartphones en tablets in gebruik te nemen.

Aanbestedingen

De spendanalyse is iets vertraagd, mede als gevolg van zwangerschapsverlof, beëindiging dienstverband en externe detachering van medewerkers van het inkoopteam. De resultaten van de spendanalyse worden in juni 2015 opgeleverd, waarna budgethouders kunnen worden geïnformeerd.

3.7 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Binnen het programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is een onderscheid gemaakt in de volgende twee programmalijnen:

- Algemene dekkingsmiddelen
- Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves.

Algemene dekkingsmiddelen

3.7.1 Financiën 2015

Exploitatie:

Per programmalijn

Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien per programmalijn (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Programmalijn</i>			
Algemene dekkingsmiddelen	-201.468	-3.108	-204.576
Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves	3.278	-3.245	33
Saldo programma	-198.190	-6.353	-204.543

Per kosten/opbrengstsoort

Programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (bedragen * € 1.000)	Oorspronkelijke begroting 2015	Mutatie Burap	Begroting 2015 na Burap
<i>Lasten</i>			
Directe kosten	10.150	-1.363	8.787
Rente en afschrijving	1.312	-1.312	0
Mutaties reserves / voorzieningen	979	-979	0
<i>Totaal lasten</i>	<i>12.442</i>	<i>-3.655</i>	<i>8.787</i>
<i>Baten</i>			
Directe opbrengsten	208.818	2.820	211.638
Mutaties reserves / voorzieningen	834	0	834
Saldo financieringsfunctie	979	-121	858
<i>Totaal baten</i>	<i>210.631</i>	<i>2.699</i>	<i>213.330</i>
Netto lasten programma	-198.190	-6.353	-204.543

Toelichting afwijking exploitatie

In de Burap zijn voor het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien de volgende mutaties verwerkt.

Specificatie mutaties per programmalijn

Programma Algemene dekkingsmiddelen / onvoorzien (bedragen * € 1.000)	Algemene dekkingsmiddelen	Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves	Totaal
<i>Directe kosten</i>			
Aanpassing stelposten		-2.350	-2.350
Stelpost kosten van nazorg		1.275	1.275
Dienstverleningsvergoeding RBG	-288		-288
Kapitaallasten		-2.170	-2.170
Saldo financieringsfunctie			
<i>Totale directe kosten</i>	<i>-288</i>	<i>-3.245</i>	<i>-3.533</i>
<i>Directe opbrengsten</i>			
Belastingopbrengsten	-2.820		-2.820
Totaal	-3.108	-3.245	-6.353

Algemene dekkingsmiddelen*Dienstverleningsvergoeding RBG 2014*

Het positieve financiële resultaat 2014 van de RBG wordt aan de deelnemers vergoed. Het aandeel Delfland bedraagt € 288.000 en komt in mindering op de voor 2015 geraamde dienstverleningsvergoeding.

Belastingopbrengsten

De Regionale Belasting Groep (RBG) heeft in het vierde kwartaal 2014 een uitgebreide volledigheidscntrole op het belastingbestand uitgevoerd. Deze controle heeft geleid tot een verbeterde basisadministratie voor de belastingheffing en daarmee ook de realisatie van aanvullende belastingopbrengsten over 2015 van € 2.820.000.

Het verloop van de belastingen over 2015 is weergegeven in bijlage IV.

Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves*Stelposten onvoorzien, indexering en direct beïnvloedbare kosten*

In de begroting zijn onder meer stelposten opgenomen voor prijsindexering en de wettelijke post voor onvoorzien uitgaven. De verwachting is dat een deel van het voor deze posten geraamde bedrag kan vrijvallen (€ 850.000).

Daarnaast is de verwachting dat de uiteindelijke realisatie van de direct beïnvloedbare kosten zoals (technische) advieskosten en onderhoud computerapparatuur, achterblijft bij de prognoses. Om die reden is in deze Burap een stelpost opgenomen van € 1.500.000 waarmee onderschrijdingen kunnen worden opgevangen. Het doel van deze mutatie is om het uiteindelijke jaarresultaat zo goed mogelijk te benaderen.

Kosten nazorg investeringsprojecten

Op grond van de nota Investeringsen en Activa beleid (IAB) komen de kosten van nazorg ten laste van de exploitatie. Op basis van de werkelijke nazorgkosten tot en met juni (directe kosten en uren) zal in 2015 naar verwachting in totaal een bedrag voor nazorg van afgerond € 1.275.000 ten laste van de exploitatie worden gebracht. In de begroting is hiervoor geen stelpost opgenomen. Onderstaande tabel geeft de verdeling over de programma's.

Kosten nazorg per programma

Programma (bedragen in €)	Kosten nazorg investerings- projecten
Schoon water	535.000
Voldoende water	270.000
Stevige dijken	100.000
Gezuiverd afvalwater	370.000
Saldo programma	1.275.000

Kapitaallasten

De actualisering van de kapitaallasten leidt tot een verlaging van in totaal € 2.170.000. Dit betreft onder meer het renteresultaat 2015 dat ten gunste wordt gebracht van de exploitatie (zie in dit verband de tekst in paragraaf 4.1 Financiering).

Investeringsen:

Onderzoekskrediet (700739)

De hoogte van het onderzoekskrediet bedraagt € 3,0 miljoen.

Per 30 juni 2015 is in totaal € 2,8 miljoen aan onderzoekskredieten beschikbaar gesteld.

De onderstaande tabel geeft een verdeling van het beschikbaar gestelde krediet per programma.

Onderzoekskrediet (bedragen * € 1.000)	Begroting 2015 bij Burap
Oorspronkelijk beschikbaar krediet	3.000
<i>Beschikbaar gestelde kredieten:</i>	
Schoon water	84
Voldoende water	456
Stevige dijken	163
Gezuiverd afvalwater	710
Organisatie	1.368
<i>Totaal beschikbaar gesteld</i>	<i>2.782</i>
Nog beschikbaar krediet per 30 juni 2015	218

Krediet 'project onvoorzien' (701723)

De hoogte van het krediet is door de verenigde vergadering bepaald op 5% van de waarde van het in de begroting opgenomen overzicht van voorgenomen investeringen voor het betreffende begrotingsjaar. Voor 2015 is het krediet bepaald op € 2,9 miljoen (5% van € 58,3 miljoen).

Per 30 juni 2015 is hiervan € 399.000 aan kredieten beschikbaar gesteld. De onderstaande tabel geeft een verdeling van het beschikbaar gestelde krediet per programma.

Krediet 'project onvoorzien' (bedragen * € 1.000)	Begroting 2015 bij Burap
Oorspronkelijk beschikbaar krediet	2.915
<i>Beschikbaar gestelde kredieten:</i>	
Schoon water	0
Voldoende water	399
Stevige dijken	0
Gezuiverd afvalwater	0
Organisatie	0
<i>Totaal beschikbaar gesteld</i>	<i>399</i>
Nog beschikbaar krediet per 30 juni 2015	2.516

Voorziening onderzoekskosten (072040)

Deze voorziening is in 2011 gevormd voor de dekking van de kosten van onderzoek welke niet hebben geleid tot een investeringsproject.

Voorziening onderzoekskosten (bedragen * € 1.000)	Begroting 2015 bij Burap
Stand voorziening per 1 januari 2015	210
<i>Kosten onderzoek ten laste van voorziening:</i>	
NVO Broeksloot	40
Knelpunten wateroverlast polders	54
Stuwen en duikers	12
Stand voorziening per 30 juni 2015	104

4 Paragrafen

4.1 Financiering

Ontwikkelingen

In het eerste halfjaar van 2015 was de kortlopende rente (looptijd maximaal 1 jaar) nog steeds aanzienlijk lager dan de langlopende rente. Voor het aantrekken van kasgeldleningen was zelfs sprake van negatieve rente. Vanwege deze zeer lage rente vult Delfland zijn financieringsbehoefte in 2015 zoveel mogelijk in door het aantrekken van kortlopende geldleningen. Daarnaast maakt Delfland maximaal gebruik van de beschikbare kredietlimiet van € 54 miljoen bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Vanzelfsprekend houdt Delfland bij het invullen en aantrekken van de noodzakelijke financiering rekening met de kaders zoals deze zijn opgenomen in het vastgestelde treasury statuut. Deze kaders betreffen met name de toegestane kasgeldlimiet (is tevens de kredietlimiet) en renterisiconorm.

In het eerste halfjaar zijn kasgeldleningen aangetrokken met een gemiddeld rentepercentage van -/- 0,10% op jaarbasis.

Financieringsbehoefte en renteresultaat

Voor de toerekening van de rentekosten over de geactiveerde investeringen en het onderhanden werk rekent Delfland met een vast omslagpercentage. Het vaste omslagpercentage betekent concreet dat de rentekosten tegen een vooraf bepaald rentepercentage worden doorbelast naar de exploitatie en het onderhanden werk (de lopende investeringen). Voor 2015 bedraagt dit omslagpercentage 3,5%.

Het verschil tussen de werkelijke betaalde rentekosten en de doorbelaste rentekosten op basis van het omslagpercentage van 3,5% is het renteresultaat. In deze Burap is verwerkt dat in 2015 (net als in de begroting 2014) dit renteresultaat ten gunste van de exploitatie komt. Op basis van de actualisatie in de Burap bedraagt het verwachte voordelige renteresultaat over 2015 in totaal € 0,9 miljoen.

De onderstaande tabel geeft een cijfermatige weergave van het bijgestelde renteresultaat over 2015.

tabel Renteresultaat

Omschrijving (bedragen * 1 miljoen)	Begroting 2015	Burap 2015	Bijstelling Burap
Rentekosten langlopende geldleningen	20,5	20,5	0,0
Rentekosten kortlopende geldleningen	0,6	0,6	0,0
Rentekosten financieringstekort	1,3	0,8	-0,6
Totaal rentelasten	22,3	21,8	-0,6
<i>Toegerekend aan:</i>			
Exploitatie (rente staat vaste activa)	21,8	21,2	-0,7
Onderhanden werk (geactiveerde rente)	1,5	1,5	0,0
Totaal toegerekende rentelasten	23,3	22,7	-0,7
Renteresultaat (positief =voordeel)	1,0	0,9	-0,1

4.2 Verbonden partijen

Van de onderstaande verbonden partijen worden de ontwikkelingen over 2015 toegelicht.

AQUON

De gemeenschappelijke regeling AQUON bundelt de laboratoriumwerkzaamheden van negen waterschappen. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen, naast Delfland, ook deel de waterschappen Hollandse Delta, Brabantse Delta, De Dommel, AA en Maas en Rivierenland deel en de hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden.

AQUON kende in 2014 een positief resultaat van € 1,9 miljoen. Dit bedrag is aan de bestemmingsreserve reorganisatie toegevoegd. Daarmee bedraagt het resultaat 2014 na bestemming € 0.

Over de periode van het eerste kwartaal van 2015 vallen de resultaten binnen de begroting van AQUON. In 2015 zijn verdere maatregelen voorgesteld om de bedrijfsvoering structureel te verbeteren. In 2016 wordt de locatie Breda gesloten. Dit vertaalt zich in een aanpassing van de begroting voor 2016.

De restantschuld van de door AQUON opgenomen geldleningen bedroeg op 30 juni 2015 € 9,2 miljoen. Daarnaast heeft AQUON een rekening-courantkrediet tot maximaal € 7 miljoen. Voor deze totaalschuld van € 16,2 miljoen staat Delfland met de andere acht deelnemende waterschappen garant.

Het aandeel van Delfland in de garantstelling is gekoppeld aan het aandeel van Delfland in de begroting van Aquon en bedraagt afgerond 6,1%. Dit komt overeen met een garantstelling van afgerond € 1,0 miljoen.

In 2013 heeft de VV uitgesproken per 1 januari 2017 uit de GR Aquon te willen treden, tenzij is gebleken dat Aquon concurrerend is in de markt waarop zij actief is. In de 2^e helft van 2015 wordt de concurrentiepositie van Aquon inzichtelijk gemaakt en volgt besluitvorming over het al dan niet uittreden.

Gemeenschappelijke Regeling Beheer Grondwateronttrekking Delft Noord

De gemeenschappelijke Regeling Beheer Grondwateronttrekking Delft Noord ziet sinds 2009 toe op het beheren van de omvangrijke grondwateronttrekking welke eerder van DSM was. Deelnemers aan de regeling zijn gemeente Delft en Delfland. Delfland heeft het besluit genomen om 1 januari 2016 uit te treden en is het gesprek met de gemeente aangegaan voor een andere kostenverdeling en het vaststellen van een uittredingsvergoeding. Omdat partijen in een patstelling zijn geraakt is aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een verzoekschrift gestuurd om een uittredingsvergoeding vast te stellen.

Het Waterschapshuis

In 2013 en 2014 zijn belangrijke besluiten genomen in het kader van HWH 2.0.

Te noemen zijn de Koersnotitie HWH 2.0, Startnotitie Dienstverleningsconstruct HWH 2.0, reorganisatieplan, Sociaal plan en het Functieboek en de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling. In het 1e kwartaal 2015 zijn ook de uitwerking van de Opdrachtgeverstafel, het dienstverleningshandvest en het model dienstverleningsovereenkomst opgeleverd. De nieuwe koers HWH 2.0 kan met een aantal kernbegrippen worden samengevat:

- Splitsing tussen collectieve en facultatieve programma's;
- Een financiële scheidsmuur zodat risico's binnen programma's blijven;
- HWH heeft een kleine omvang en is dienstvaardig, kostenbewust en resultaatgericht;
- De transitie naar HWH 2.0 wordt verbonden met een kwaliteitsimpuls en een cultuuromslag.

De nieuwe structuur van Het Waterschapshuis (HWH 2.0) is doorvertaald naar de begrotingen van 2015 en 2016. De nieuwe structuur van de begrotingen is een belangrijke stap in de richting van een goed onderscheid tussen collectieve en facultatieve taken. Project- en product-specifieke kosten worden nu grotendeels toebedeeld aan de juiste projecten en producten. De begrotingen worden hiermee nog overzichtelijker en transparanter. Hierdoor blijft inhoudelijke sturing mogelijk en is de aansluiting tussen de HWH ontwerpbegroting en de programma's en sectoren van Delfland goed te maken.

De begrotingen van de voorgaande jaren zijn eenvoudig in de nieuwe structuur in te passen, waardoor de cijfers van 2015 en 2016 goed te vergelijken zijn met die

van voorgaande jaren. De nieuwe begrotingen zijn op 2 juli 2015 goedgekeurd door het AB van de GR HWH.

Het gemeenschappelijke informatiesysteem IRIS is in 2014 grotendeels en succesvol uitgefaseerd en vervangen door standaard ArcGIS software. De bijdrage van Delfland aan HWH voor IRIS is dus komen te vervallen. De vrijgekomen gelden op de Delflandse begroting worden gebruikt om de nog niet uitgefaseerde modules (o.a. OWA en RioKen) te vervangen door nieuwe applicaties.

DRSH Zuiveringsslib N.V. (HVC)

Wijziging bestuurssamenstelling

Als gevolg van de laatste waterschapsverkiezingen hebben zich enkele mutaties voorgedaan in de vertegenwoordiging vanuit de diverse waterschappen in de GR Slibverwerking.

Daarnaast is er een nieuw dagelijks bestuur gekozen. Als voorzitter van zowel het dagelijks als algemeen bestuur van de GR Slibverwerking zal de vertegenwoordiger van Delfland (Han van Olphen) optreden.

Fosfaatterugwinning

Het Hoogheemraadschap van Delfland en andere waterschappen die verenigd zijn in afvalverwerkingsbedrijven HVC en SNB, hebben op 26 februari 2015 een overeenkomst ondertekend met de Belgische firma EcoPhos voor het terugwinnen van fosfaat uit de vliegashouders van slibverbrandingsinstallaties. Daarmee hebben de waterschappen een belangrijke stap gezet in het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater en wordt uitvoering gegeven aan de Green Deal Grondstoffen tussen Unie en Rijk. In 2016 zal hier verder uitvoering aan worden gegeven.

Garantstelling

Per 31 december 2014 bedraagt de restant hoofdsom van alle aan HVC gegarandeerde langlopende geldleningen € 50,86 miljoen. Daarnaast staat de GR gedeeltelijk garant voor het rekening-courantkrediet. Vooralsnog wordt dit gedeelte geschat op maximaal € 10 miljoen. In totaal staat de GR per 31 december 2014 derhalve garant voor in totaal € 60,86 miljoen. Het aandeel van Delfland in de GR is 24%, zodat sprake is van een verleende garantie van maximaal € 14,6 miljoen.

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' (ONW)

Het door de gemeente opgestelde voorstel om te komen tot een vereenvoudigde governance structuur van de ONW is begin 2015 met betrokken partijen afgestemd. De verenigde vergadering heeft op 2 juli 2015 met het voorstel ingestemd. Delfland draagt zijn aandelen over aan de gemeente Westland waarna het samenwerkingsverband wordt beëindigd. Wel behoudt Delfland als "stille" vennoot zijn ingelegd vermogen ter grootte van € 0,9 miljoen in de commanditaire vennootschap. Na opheffen van de BV/CV-constructie wordt na verrekening van winst/verlies dit ingelegd vermogen aan Delfland uitgekeerd. Naar verwachting is dat in 2030. De inzet van Delfland beperkt zich tot het jaarlijks ondertekenen van de jaarstukken van de CV.

Overeenkomst kosten voor gemene rekening Muskusrattenbestrijding

Het muskusrattenbeheer is vanaf 1 juli 2011 van rechtswege overgegaan van de provincies naar de waterschappen. Per 1 januari 2012 is het beheer van de muskus- en beverratten voor het beheersgebied van Delfland en vijf andere waterschappen ondergebracht bij de bestaande muskusrattenbeheerorganisatie van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Eind 2013 is de samenwerking voor twee jaar verlengd. Eind 2015 zal aan het bestuur voorgesteld worden om de samenwerking nogmaals met vier jaar te verlengen.

Bijlage I Overzicht kosten herhuisvesting

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het beschikbaar gestelde onderzoekskrediet en de gerealiseerde uitgaven ten behoeve van de herhuisvesting.

Omschrijving (bedragen in € 1.000)	2013	2014	t/m juni 2015	Totaal
Beschikbaar gesteld onderzoekskrediet (a)	567	750	0	1.317
<i>Gerealiseerde uitgaven (b)</i>				
Technisch advies	41	96	84	221
Advies Delflandse Manier van Werken (DMvW)	29	82		111
Projectmanagement	132	203	183	518
Installatie advies		12	15	27
Makelaarskosten	5	0		5
Haalbaarheidsstudie		74	51	124
Duurzaamheidsstudie		18		18
Subtotaal gerealiseerde uitgaven	207	485	333	1.025
Nog beschikbaar (a-b)				292

Bijlage II Overzicht kosten externe inhuur

Onderstaande tabel geeft een overzicht en toelichting op de gerealiseerde kosten van de externe inhuur tot en met 30 juni 2015.

Inhuur externe medewerkers naar sector

Sector (bedragen € 1.000)	Kosten 2015 t/m juni	waarvan t.l.v. exploitatie	waarvan t.l.v. investering
Directie	204	21	183
Strategie en Innovatie	19	19	0
Project- en Ingenieursbureau	992	0	992
Bestuur, Beleid en Communicatie	223	170	53
Bedrijfsvoering	1.297	1.257	40
Waterbeheer	146	146	0
Zuivering en Technisch Onderhoud	174	174	0
<i>Totaal</i>	<i>3.055</i>	<i>1.788</i>	<i>1.268</i>

Toelichting

Over het eerste halfjaar 2015 bedroegen de kosten van inhuur van externe medewerkers in totaal € 3,1 miljoen.

Hiervan wordt een bedrag van € 1,3 miljoen verantwoord op investeringsprojecten. De resterende € 1,8 miljoen komt ten laste van de exploitatie.

Bijlage III Verzamelkredieten IP en IK op projectniveau

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bijstellingen van het investeringsplan (IP) en investeringsrediet (IK) op projectniveau. De projecten zijn in de afzonderlijke programma's in de Burap toegelicht.

Naam project	IP	IK	Mutatie IP	Mutatie IK	IP Burap	IK Burap
<i>Programma Schoon water</i>						
Vispassage Bergboezem Berkel (701795)	425.000	413.000	0	12.000	425.000	425.000
Totaal Schoon water	425.000	413.000	0	12.000	425.000	425.000
<i>Voldoende Water</i>						
Gemaal Dorppolder (701577)	2.235.000	250.000	0	50.000	2.235.000	300.000
Poldergemaal Bergboezem Berkel (701696)	2.915.000	2.776.000	291.000	430.000	3.206.000	3.206.000
Waterberging Oude polder van Pijnacker (701743)	1.455.000	1.416.000	115.000	115.000	1.570.000	1.531.000
Watergang Noord-Zuidverbinding (701750)	1.430.000	96.000	0	40.000	1.430.000	136.000
Vullen en ledigen bergboezem (701751)	1.760.000	166.000	0	34.000	1.760.000	200.000
Verbeteren afvoer Vrijenban (701796)	340.000	314.000	50.000	73.000	390.000	387.000
Totaal Voldoende water	10.135.000	5.018.009	456.000	742.000	10.591.000	5.760.000
<i>Stevige Dijken</i>						
Vlaardinger Driesluizen (701816)	1.275.000	1.256.000	0	4.000	1.275.000	1.260.000
Totaal Stevige dijken	1.275.000	1.256.000	0	4.000	1.275.000	1.260.000
<i>Gezuiverd afvalwater</i>						
Aanpassingen installatie geurbehandeling rioolgemaal Delft	0	0	92.000	92.000	92.000	92.000
Aanpassingen installatie geurloos slibverladen AWZI Houtrust	0	0	150.000	150.000	150.000	150.000
Totaal Gezuiverd afvalwater	0	0	242.000	242.000	242.000	242.000
<i>Organisatie</i>						
Verkiezingen 2015	1.000.000	1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0	0
Totaal Organisatie	1.000.000	1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	0	0
Totaal programma's	12.835.000	7.687.000	-302.000	0	12.533.000	7.687.000

Bijlage IV Buitengewoon onderhoud

Voortgangsrapportage

Voor het uitvoeren van het buitengewoon onderhoud zijn de volgende investeringsplannen vastgesteld en kredieten beschikbaar gesteld.

Nummer	Project	Programma	IP	Uitvoeringskrediet	Uitgegeven t/m juni 2015
701872	BGO groene kades 2015	Stevige Dijken	€ 950.000	€ 850.000	€ 171.610
701818	BGO kades met wegen	Stevige Dijken	€ 6.250.000	€ 2.000.000	€ 186.780
701753	BGO Kades in complex stedelijk gebied	Stevige Dijken	€ 9.500.000	€ 9.500.000	€ 2.245.148

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de stand van zaken van de uitvoering van het buitengewoon onderhoud.

alle gemeenten						
categorie	totaal opgave (m ¹)	planvorming (m ¹)	uitvoering (m ¹)	gereed (m ¹)	kosten (€)	kosten (m ¹)
groene kades	7.833	0	0	7.833	€ 490.000	€ 63
wegen op kades ¹⁾	23.873	6.280	1.829	1.507	€ 187.000	€ 124
complex BGO	24.108	5.157	4.889	2.340	€ 932.000	€ 398
restcategorie	2.273	0	0	0		

¹⁾ deels zijn en worden de wegen met kaden door de gemeente op hoogte gebracht

Clusterprojecten

Binnen het programma Stevige dijken worden twee clusterprojecten uitgevoerd. Het gaat om project 701753 Complex Buitengewoon Onderhoud en 701818 Buitengewoon Onderhoud (kades met wegen).

In onderstaande tabellen is inzichtelijk gemaakt hoe de kredieten over de verschillende deelprojecten zijn verdeeld.

701753 Complex Buitengewoon Onderhoud

Project	Project/Blok naam	IP (VV-bedrag)	Krediet (VV-bedrag)
701753	Complex BGO	€ 9.500.000	€ 2.297.000
701785	Complex BGO, Algemeen	€ 0	€ 500.000
701801	BGO Casus	€ 0	€ 180.000
701802	BGO Cluster 10 (Den Haag)	€ 0	€ 190.000
701803	BGO Cluster 6 (Delft Oost)	€ 0	€ 270.000
701804	BGO Cluster 1+2 (Berke)	€ 0	€ 2.880.000
701805	BGO Cluster 8 (Westland)	€ 0	€ 795.000
701806	BGO Cluster 3 en 4	€ 0	€ 1.500.750
701808	BGO Cluster 11 (Leidschendam)	€ 0	€ 0
701809	BGO Cluster minder complex 2015	€ 0	€ 887.250
701810	BGO Cluster 7 (Delft West)	€ 0	€ 0
701811	BGO Cluster 9 (Poeldijk)	€ 0	€ 0
	totaal	€ 9.500.000	€ 9.500.000

701818 Buitengewoon Onderhoud (kades met wegen)

Project	Project/Blok naam	IP (VV-bedrag)	Krediet (VV-bedrag)
701818	BGO kades met wegen	€ 6.250.000	€ 1.349.050
701819	BGO kades met wegen, Alg. RPV	€ 0	€ 200.000
701855	Lange Wateringkade	€ 0	€ 83.000
701858	BGO kades met wegen, Alg. PMB	€ 0	€ 100.000
701880	Kade 25 polder Schieveen	€ 0	€ 267.950
	<i>totaal</i>	€ 6.250.000	€ 2.000.000

Bijlage V Overzicht verloop belastingen 2015

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van alle belastingheffingen 2015 en voorgaande jaren. Het overzicht is overgenomen uit de tweede kwartaalrapportage 2015 van de Regionale Belasting Groep.

Belastingen: HHDelfland Opbrengst heffingsjaar 2015	Prim. begroting 2015	Opgelegd t/m juni 15	Nog op te leggen	Prognose 2015	Verskil begr vs prognose
Watersysteemheffing					
* ingezetenen	€ 56.349.000	€ 57.279.193	€ -303.193	€ 56.976.000	€ 627.000
* gebouwd	€ 34.006.000	€ 33.314.821	€ 1.061.179	€ 34.376.000	€ 370.000
* ongebouwd	€ 1.349.000	€ 1.244.343	€ 86.657	€ 1.331.000	€ -18.000
* natuurterreinen	€ 9.000	€ 4.635	€ 5.365	€ 10.000	€ 1.000
* ongebouwd wegen	€ 2.218.000	€ 1.874.501	€ 343.499	€ 2.218.000	€ -
Verontreinigingsheffing					
* huishoudens directe lozingen		€ 5.371		€ 5.371	€ 5.371
* bedrijven directe lozingen		€ 30.919		€ 30.919	€ 30.919
Zuiveringsheffing					
* huishoudens	€ 103.202.000	€ 104.296.045	€ 559.955	€ 104.856.000	€ 1.654.000
* bedrijven (excl. GR)	€ 29.985.000	€ 24.497.413	€ 5.487.587	€ 29.985.000	€ -
Bruto-opbrengst	€ 227.118.000	€ 222.547.240	€ 7.241.050	€ 229.788.290	€ 2.670.290
Opgelegd in percentage van bruto-opbrengst		98,0%			
Kwijtschelding					
* watersysteemheffing ingezetenen	€ -5.353.000	€ -4.159.468	€ -1.271.032	€ -5.430.500	€ -77.500
* zuiveringsheffing huishoudens	€ -9.804.000	€ -6.386.550	€ -3.559.450	€ -9.946.000	€ -142.000
Oninbaar (exclusief toevoeging voorz.)	€ -3.088.000	€ -397.776	€ -2.690.224	€ -3.088.000	€ -
Totaal belastingen	€ 208.873.000	€ 211.603.447	€ -279.657	€ 211.323.790	€ 2.450.790
Overige belastingen					
Precario	€ 225.000	€ 210.635		€ 210.635	€ -14.366
Leges	€ 250.000	€ 1.500		€ 1.500	€ -248.500
Totaal opbrengsten	€ 209.348.000	€ 211.815.600	€ 279.700-	€ 211.535.900	€ 2.187.900
Totale netto-opbrengst vorige jaren	€ 6.371.000	€ 687.900	€ 5.645.700	€ 6.333.500	€ 37.500-
Totaal	€ 215.719.000	€ 212.503.500	€ 5.366.000	€ 217.869.400	€ 2.150.400

Belastingen: HHDelfland Nog op te leggen voorgaande jaren	Balanspost 2014	Opgelegd t/m juni 15	Nog op te leggen	Totaal	Verskil begr vs prognose
Watersysteemheffing					
* ingezetenen	€ 918.000	€ 54.220-	€ 968.100	€ 913.880	€ 4.120-
* gebouwd	€ 1.061.000	€ 67.993-	€ 1.127.400	€ 1.059.407	€ 1.593-
* ongebouwd	€ 120.000	€ 60.966	€ 78.100	€ 139.066	€ 19.066
* natuurterreinen			€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600
* ongebouwd wegen	€ 132.000	€ 94.265	€ 93.609	€ 187.874	€ 55.874
WVO-B 2008		€ 65.796		€ 65.796	€ 65.796
Zuiveringsheffing bedrijven	€ 3.450.000	€ 2.066.990	€ 1.383.000	€ 3.449.990	€ 10-
Zuiveringsheffing huishoudens	€ 2.177.000	€ 283.761-	€ 2.456.900	€ 2.173.139	€ 3.861-
Kwijtschelding	€ 1.506.000-	€ 1.282.209-	€ 488.042-	€ 1.770.251-	€ 264.251-
Totaal balanspost belastingen	€ 6.352.000	€ 599.836	€ 5.620.667	€ 6.220.503	€ 131.497-
Overige belastingen					
Precario	€ 19.000	€ 264-	€ 25.000	€ 24.736	€ 5.736
Leges		€ 88.300		€ 88.300	€ 88.300

Totale netto-opbrengst vorige jaren € 6.371.000 € 687.900 € 5.645.700 € 6.333.500 € 37.500-